Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 97. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го ТРАВНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 3, 1979 No. 97. VOL. LXXXVI

„Я БЕЗМЕЖНО ВДЯЧНИЙ ГОСПОДЕВІ ЗА ТЕ, ЩО МАЮ СЬОГОДНІ МОЖЛИВІСТЬ У ПРОВІДНУ НЕДІЛЮ, ТРАДИЦІЙНЕ УКРАЇНСЬКЕ СВЯТО, ВШАНУВАТИ ПАМ'ЯТЬ МОЄЇ МАМИ" — ЗАЯВИВ ВАЛЕНТИН МОРОЗ „НА ШМАТОЧКУ НАШОЇ УКРАЇНИ" В БАВНД БРУКУ

Бавнд Брук, Н. Дж. (Є. Ф-ко). Біля 5 тисяч українців ентузіястично вітали Валентина Мороза в Провідну Неділю, 29-го квітня ц. р., на Українському Православному цвинтарі св. Андрія у Савт Бавнд Бруку.

У 12:15 дня. В. Мороз у супроводі головного предсідника УНСоюзу д-ра І. Флиса та головного секретаря В. Сохана прибув до центру Української Православної Церкви в Америці, щоб взяти участь у традиційних урочистостях.

Його зустрів при в'їзді протоієрей Ф. Істочин, заступник настоятеля Церкви-Пам'ятника й ректор православної семінарії в Бавнд Бруку. Після традиційного вітання „хлібом і сіллю" та врученням квітів від Братства св. Андрія, Сестрицтва св. Покрови, Школи Українознавства й молодечої організації ОДУМ, Валентин Мороз від'їхав автом, а за ним до пам'ятника „Борцям за волю України", де відбувалася панахида, з окликами слава, рушила маса людей.

Панахиду відправив Владика Мстислав, Митрополит Української Православної Церкви в Америці в сослуженні Архиєпископів Марка й Константина та численного духовенства. „Ми безмежно зворушені Вашою присутністю серед нас", — вітаючи В. Мороза

Владика Митрополит Мстислав вітає Валентина Мороза

сказав Владика Мстислав. Кожної неділі в наших церквах ми читаємо „Молитву за Україну", а сьогодні „вона Вам належить", зазначив Владика Мстислав і В. Мороз заки прочитати молитву, зазначив, що він це „не заслужив, щоб читати молитву", а потім її прочитав:

Молитва за Україну

„Боже Великий, Боже Всесильний! Ми, грішні діти Твої, у покорі сердець наших, приходимо до Тебе і схиляємо голови наші.

Отче! Прости провини наші та провини батьків, дідів і прадідів наших. Прийми нині, благаємо Тебе, щиру молитву нашу і подяку нашу за безмежне милосердя Твоє до нас. Вислухай наші молитви і прийми благання зчинених сердець наших. Благослови нашу Батьківщину Україну, волю та щастя їй дай.

Премилосердний Господи, усім, хто вдається до Тебе з благанням, ласку Твою подай.

Благаємо Тебе, Боже Добрий, за братів і сестер наших, що на засланні, у в'язницях, на тяжких роботах перебувають, ка-

(Закінчення на стор. 6)

Під час ґрадуації в Менор Джуніор коледжі промовлятиме д-р І. Флис

Дженкінтавн, Па. 72 студентки й один студент одержать дипломи під час ґрадуаційних церемоній, вже 31-их з черги, в Менор Джуніор коледжі, які відбудуться тут у четвер, 10-го травня, о год. 5-ій по полудні.

Церемоніяли попередить Богослуження, що його відправить капелян коледжу о. Ричард Семинак. Випускників цього коледжу, що ним відають Сестри Василіянки представить Сестра Дія Стасюк, ЧСВВ, академічний ректор, а дипломи вручить їм президент коледжу Сестра Мірієм Клер Коваль. Нагороди роздасть голова ради директорів Томас Линч.

Головну промову виголосить головний предсідник

Головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис

УНСоюзу д-р Іван Флис. В церемоніях візьмуть також участь батьки випускників та запрошені гості.

Треба зберегти й оживити ЗУАДК — рішили останні Загальні Збори

Філядельфія (і. к.). 11-ті з черги Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, які відбулися тут в минулу суботу, 28 квітня ц. р. виявили, за проголошеними звітами, досить сумний теперішній стан цієї установи, але не залишали найменшого сумніву в усіх учасників, що цю установу треба обов'язково зберегти й оживити новою конструктивною діяльністю. Доповнюючи коротке звідомлення, подане у вчорашньому числі „Свободи" (список новообраних керівних органів), треба згадати про найважливіші моменти зі звідомлення, що його склав урядуючий і опісля одноголосно переобраний президент ЗУАЖК д-р Олександер Білик. На са-

мому вступі свого обширного звіту він вшанував трьох найактивніших і найбільш для ЗУАДК заслужених громадян, які в міжчасі відійшли у вічність: засновника і довголітнього спершу екзекутивного директора, опісля президента ЗУАДК д-ра Володимира Галана, одного з його заступників, д-ра Матвія Стахова і довголітню секретарку Екзекутиви пані Оксану Генгало. Тому, що в актах не було протоколу з останніх Загальних Зборів з 22-го листопада 1975 р., прийнято протокол, зладжений на основі записок д-ра Білика. У зв'язку з приїздом Леоніда Плюща, генерала Петра Григоренка і Надії Світличної до ЗУА-

(Закінчення на стор. 6)

ПОВІДОМЛЕННЯ

Канцелярія УККА повідомляє членів керівних органів УККА, що заповіджене засідання Екзекутиви і Крайової Ради УККА на суботу, 6-го травня ц. р., не відбудеться з причини похорону в той же день бл. п. Юліяна Ревая. Про нову дату засідання буде окреме повідомлення.

Совєтський Союз додержуватиметься САЛТ II — твердить президент Картер

Вашінгтон. — Виступаючи на пресовій конференції у понеділок, 30-го квітня, президент Джіммі Картер висловив переконання, що Совєтський Союз таки додержуватиметься нового договору про обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), бо боїться, що якщо нарушить якусь постанову, то ЗСА анулюють цілий договір, а крім того можуть дуже погіршитися загальні американсько-совєтські відносини і заіснувати можливість „нуклеарної конфронтації".

Коментатори твердять, що тими словами Президент не тільки хотів заспокоїти тих сенаторів, які мусять ратифікувати САЛТ II, що немає причини боятися, що Москва нарушуватиме договір, але також недвозначно перестерігав Кремль перед будь-якими затіями недодержуватися цієї угоди.

Речники уряду підкреслюють, що САЛТ II вже майже готовий до підписання, але в Сенаті існує поважна опозиція. Президент Картер хотів би підписати договір в кінці травня або на початку червня, але совєтський лідер Леонід Брежнєв ще не погодився на таку вершинну конференцію.

Відповідаючи на питання про недавню виміну 5-ох

Президент Джіммі Картер

політичних в'язнів із Совєтського Союзу, між ними Валентина Мороза, за двох заарештованих у ЗСА совєтських шпигунів, президент Картер заявив, що його уряд „не забув про всіх інших політичних в'язнів у Совєтському Союзі". Він повідомив, що заходи в справі звільнення 5-ох політв'язнів розпочалися більше ніж 6 місяців тому, довгими, що протягом того часу відбувалися затяжні переговори відносно остаточного списку цих політв'язнів. Десь тиждень тому він особисто вирішив, що конечно треба звільнити Александра Гінзбурга, Вален-

(Закінчення на стор. 6)

У липні виплати програми Соціяльного Забезпечення зростуть на 9,9 відсотка

Вашінгтон. — З уваги на те, що впродовж останніх кількох місяців дуже збільшилися кошти прожитку, виплати програми Соціяльного Забезпечення для емеритів, непрацездатних робітників, вдів і малолітних дітей зростуть на 9,9 відсотка, починаючи від липня цього року.

Таким чином згадані особи пересічно одержуватимуть на місяць 25 доларів більше, а деякі навіть 50 доларів. Наприклад, емерит, який тепер одержує місячно 258 доларів від Соціяльного Забезпечення, в липні дістане вже 283 долари. Натомість максимальна пенсія 65-річного працівника, який цього року піде на емеритуру, становитиме 553 долари, тобто зросте на 50 доларів у порів-

нянні з попереднього сумою. Пересічна двочленна родина емеритів від липня одержуватиме 482 долари місячно, тобто пенсія Соціяльного Забезпечення цієї родини збільшиться на 43 долари.

Ці підвищення у пенсіях Соціяльного Забезпечення стосуватимуться біля 35 мільйонів мешканців ЗСА.

Повідомляючи про 9,9-відсоткове підвищення в згаданих пенсійних виплатах, Джозеф Каліфано, секретар здоров'я, освіти і суспільної опіки, вказав, що передбачає, що протягом 1979-го року кошти прожитку зростуть на 9,8 відсотка, тоді коли в минулому році ці кошти збільшилися тільки на 6,5 відсотка, а в 1977-му — на 5,9 відсотка.

САХАРОВ ВИМАГАЄ ЗАГАЛЬНОЇ АМНЕСТІЇ ДЛЯ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ У СССР

Москва. — Академік Андрей Сахаров, один з найвизначніших членів правозахисного руху в Совєтському Союзі, який в 1975-му році одержав Нобелівську Нагороду Миру за його діяльність в обороні прав людини, дізнавшись про звільнення совєтським урядом політичних в'язнів Валентина Мороза, Александра Гінзбурга, Георгія Вінса, Марка Димшіця й Едварда Кузнєцова та про факт, що вони вже находяться в ЗСА, заміняні за двох совєтських шпигунів, заявив минулої суботи, 28-го квітня, що радіє з приводу звільнення цих 5-ох політв'язнів, але пригадав світові, що в Совєтському Союзі велика кількість інших політичних в'язнів далі перебуває в тюрмах і концентраційних таборах і закликав совєтський уряд проголосити загальну амнестію для політв'язнів.

Сахаров і його дружина Єлена Боннер оприлюднили заклик, в якому твердять, що „тільки загальна політична амнестія може стати дійсною підставою для довір'я та взаємного порозуміння між СССР і ЗСА та іншими країнами Заходу".

Згідно з інформаціями його жінки, д-р Сахаров від четверга, 26-го квітня, на доручення лікарів лежить в ліжку, бо „нервово виснажений" діяльністю в обороні прав людини, як теж потрясений вісткою про звільнення згаданих п'ятьох політичних в'язнів.

У заклику Сахаров і його жінка спеціяльно підкреслили, що оборонці прав людини в СССР затурбовані фактом, що далі сидять у в'язницях і концтаборах члени Гельсінкських Груп.

У Канаді посилюється передвиборча кампанія

Оттава, Онт. — Провідники трьох політичних партій Канади и кандидати до палати Громад у 282-ох округах посилюють свої передвиборчі кампанії у підготові до виборів, які мають відбутися у вівторок, 22-го травня ц. р.

Публічні опити серед населення виказують, що Прогресивно-консервативна партія веде кількома точками перед Ліберальною партією, а Нова демократична партія ліві орієнтації є далеко позаду, на третьому місці. В Канаді, як і в багатьох інших країнах Заходу, помітний зворот до консерватизму, що й віддзеркалюють опити населення, хоча під цю пору кампанія в Канаді не виходить поза рамки особистого двобою поміж ліберальним прем'єр-міністром П'єрром Трудо й лідером консервативних Джо Кларком. Меншу ролю відіграє провідник Нової демократичної партії Едвард Бродбент, який, однак, може мати рішальний голос, якщо консервативні не здобудуть більшости голосів у Палаті Громад. Трудо вже заявив, що він готовий піти на коаліцію з Новою демократичною партією, якщо його партія здобуде меншість голосів.

Про зворот до консерватизму свідчить ще той факт, що всі провінційні уряди Канади є тепер консервативні, що й сильно збільшило надії Прогресивно-консервативної партії на успіх у найближчих виборах. Останнім у цій групі був острів Принц Едвард, виборці якого повернули до влади консервативних відношенням голосів 2 до 1.

Слабістю консервативних, однак, є 39-річний Кларк, який досі був льояльним партійним активістом і не має досвіду в парляментарній і урядовій праці. Це використовує Трудо, який впродовж останніх 11-ох років займав становище прем'єр-міністра Канади. Крім того, Трудо, який є уродженцем франкомовного Квебеку, має сильну підтримку населення цієї провінції, не зважаючи на те, що він обстоює принцип централізації влади в Оттаві і є проти відділення Квебеку від Канади. Кларк, натомість, постійно наголошує такі проблеми, як інфляція й безробіття, яких ліберальний уряд не зумів зарадити, і настоює на конечності змін у федеральному уряді.

Вальдгайм переговорює з китайськими лідерами

Пекін. — Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй д-р Курт Валдгайм веде під теперішню пору переговори з керівниками Китайської Народньої Республіки з метою довести до замирення між Китаєм і В'єтнамом. Перед тим Вальдгайм з власної ініціятиви побував також в інших азійських країнах, зокрема довше зупинився у В'єтнамі і Камбоджі, намагаючись переконати обидві сторони, що льокальна війна між В'єтнамом і Камбоджею може в будучому розвинутися у велику війну у Південній Азії із заангажуванням посторонніх сил, а навіть великодержав — ЗСА і СССР. Небезпека такої війни вже існувала в часі інвазії Китаю на В'єтнам, якого сильно піддержував Совєтський Союз і тому існувала небезпека, що ці дві комуністичні держави (Китай і Совєтський Союз) можуть зударитись. Тоді відкрито вже не було б ще могло б стати початком третьої світової війни.

Вальдгайм зустрінувся і розмовляв на протязі 5-ох годин із міністром закордонних справ КНР Гуанг Гуаном та іншими високими особами китайського уряду. Гуанг, наприкінці розмови з Вальдгаймом, мав заявити, що поговоривши з Вальдгаймом, він тепер має достатньо інформацій про ці справи і що сам самим — ця розмова була дуже корисною. Совєтське вето в Раді Безпеки ОН унеможливило безпосереднє інтервенцію генерального секретаря в Індокитаї, так, що він перебуває там у приватному характері.

Згідно з інформаціями кореспондентів, які супроводжували Вальдгайма у його подорожі по азійських країнах, Китай і В'єтнам продовжують вести проти себе взаємну пропагандивну кампанію, обвинувачуючи одні одних за недавню війну і провокацію у прикордонній зоні. Новим запальним пунктом, на що звернули увагу Вальдгаймові в Пекіні, є Ляос і цією справою почали займатися тепер в Китаї.

ПОМЕР БЛ. П. ПРОФ. ОЛЕКСАНДЕР СИМИРЕНКО

У п'ятницю, 27-го квітня ц. р., о год. 4:15 по полудні, помер проф. Пенсильванського університету бл. п. Олександер Симиренко, народжений 6-го вересня 1931 року на Полтавщині в родині Володимира і Марії Улянченко. Покійний залишив у глибокому горю двоє дітей і дружину Шерилл.

БАРЛАДЯНУ ЗАГРОЖУЄ ПСИХІЯТРИЧНЕ „ЛІКУВАННЯ"

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Нещодавно на Захід надійшов новий документ самвидаву про долю українського політв'язня Василя Барладяну.

В. Барладяну, 1942 року народження, засуджено в липні 1977 року на три роки ув'язнення за ст. 187-1 КК УССР („розповсюдження завідома фальшивих вигадок, які порочать радянський державний устрій"). Його звинувачували теж за розповсюдження листа в обороні Миколи Руденка.

Нижче друкуємо текст документу про долю Василя Барладяну.

„При кінці серпня 1977 року Василя Барладяну перевезли з Одеської в'язниці до табору ОР-318/76 в Ровенській області. У важкому стані здоров'я, після побиття в Одеській тюрмі і чотиримісячної голодівки, які він вів під час слідства, Барладяну наступного дня заставили працювати в каменоломні. Важка праця (денна норма — натовкти і навантажити чотири машини каміння), в холоді і вогкості, погане харчування — все це ще більше погіршило стан його здоров'я. На скарги, що в нього деревіє права рука і нога, що відчуває постійний біль в грудях і біль голови, ніхто не звертав уваги. Майже два місяці Барладяну добивався, щоб його оглянув таборовий лікар. Потім йому ще півмісяця обіцяли привезти лікаря з районної поліклініки, щоб устійнити діягнозу. На початку листопада родичі Барладяну написали заяву до Міністерства внутрішніх справ УРСР і до прокуратури Ровенської області, в якій вимагали щоб Барладяну негайно взяли до лікарні для обслідування.

24 листопада Барладяну перевезли до Львівської лікарні уст. ВЛ 315/187, де його запроторили до психіятричного відділу. Наступного дня Барладяну оглянула завідуюча психіятричним відділом, яка заявила, що не має ніяких підстав тримати його в цьому відділі, але в нього високе тиснення крови і його треба лікувати в терапевтичному відділі від гіпертонії. Після триденних оглядин терапевтом, Барладяну перевели на лікування. У висліді обслідування, завідуюча терапевтичним відділом поставила діягнозу — гіпертонія першого ступня з вилівами і кровозмінами в мозку — і назначила лікування. Рівночасно почали обслідування нирки і серце. Але, по десятьох днях в лікарні, не дочекавшись вислідів усіх оглядин, Барла-

(Закінчення на стор. 6)

Сахаров апелює до Брежнєва за звільнення залишених захоплювачів літака

Москва. — Визначний член правозахисного руху в СССР академік Андрей Сахаров звернувся із апелем до генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Леоніда І. Брежнєва звільнити ще трьох ув'язнених захоплювачів літака і дати їм можливість виїхати до Ізраїля, куди виїхали вже Едвард Кузнєцов і Марк Димшіц та інші, нібито „спільники" двох названих.

Сахаров зустрінувся останньо з кореспондентами, щоб розказати їм про його заходи у справі дальших свентуальних звільнень дисидентів з концтаборів. Сахаров переконаний, що звільнення сімох осіб, замішаних до справи захоплення совєтського літака в 1970 році з метою втечі за кордон, є „гуманним актом" совєтських керівників, метою якого є змінити наставлення західних країн до Совєтського Союзу перед Олімпіядою, яка, як відомо, відбудеться у 1980 році в Москві. Крім Кузнєцова і Димшіца недавно до Ізраїля виїхали Вульф Зальмансон, Гіллер Бутман, Борис Пенсон, Анатолій Альтман і Лайб Кнок.

Папа найменував архиєпископа Касаролі на пост секретаря стану

Ватикан. — У понеділок, 30-го квітня, Папа Іван Павло II найменував архиєпископа Агостіно Касаролі на становище секретаря стану Ватикану, заповняючи цей важливий пост, що його займав до його смерти в березні цього року кардинал Жан Війо.

Ватиканські джерела уважають, що архиєпископ Касаролі, якому 64 роки, буде затвердженим на цьому пості без труднощів, але насамперед Папа піднесе його до сану кардинала. Як відомо, Папа Іван Павло II плянує вислати архиєпископа Касаролі до Польщі з метою підготовки до відвідин Папи в червні цього року.

На протязі останніх 12-ох років Касаролі сповняв функції неофіційного міністра закордонних справ Ватикану. Він є сильним прихильником концепції детанту і кращих відносин зі Совєтським Союзом та іншими комуністичними країнами. У цьому відношенні його часто-густо критикують консервативні кола Ватикану.

Новий напад на Петлюру у Франції

Париж (В. К.). — Французьке радіо Франс-Кюльтюр передало в четвер, 19-го квітня ц. р., драматичну п'єсу п. з. „Шварцбарт", автором якої є Альтер Кацізн (чи може Качин). У цій п'єсі автор намагається показати, що Самуель Шварцбарт убив Симона Петлюру з пімсти за погроми. Із п'єси виходить, що Симон Петлюра організував погроми в Україні і він є відповідальним за знищення чверть мільйона жидів. Симона Петлюру названо „предтечею нацизму".

Цей новий напад на Симона Петлюру схвилював українську громаду у Франції і Бельгії. Українські установи повели протестаційну акцію в дирекції радіопрограми.

Українці в інших країнах поселення можуть протестувати через французькі амбасади в своїх країнах, або пишучи прямо до дирекції радіопрограми: France-Culture - 116 Av. du President Kennedy - 75016 Paris.

Д-Р Я. ПАДОХ ДОПОВІДАТИМЕ У ЛМКЛЮБІ

Ню Йорк, Н. Й. — Наукове Товариство ім. Шевченка, Делегатура Українського Вільного університету та Літературно-Мистецький Клюб влаштовує у п'ятницю, 4-го травня ц. р., в год. 7-ій вечора, тут у приміщенні цього Клюбу при 136 Друга евеню, доповідь д-ра Ярослава Падоха на тему: „Бути українським ученим у чужині: Іван Борковський — дослідник празького королівського замку". Вступне слово виголосить проф. Василь Лев — голова Делегатури УВУ.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Левенець, Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії).

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Торгівля з СССР

Під час пресової конференції минулого понеділка президент Джіммі Картер висловив надію, що в скорому часі уряд ЗСА зможе надати Совєтському Союзові та комуністичному Китаєві статус ,упривілейованих держав' у торговельних справах, тобто надати їм такі самі торговельні кредити та митні пільги, як своїм союзникам і приязним державам.

Кілька днів раніше демократичний конгресмен Чарльс Ванік з Огайо, співавтор т. зв. ,,Додатку Джексона-Ваніка" до торговельного закону з 1974-го року, що пов'язує надання згаданого ,,упривілейованого" статусу державам із їхньою еміграційною політикою, заявив у Москві, що закликатиме Конгрес і уряд президента Картера принаймні на два роки ,,завісити" цей Додаток, тобто, щоб протягом того часу були зліквідовані всі обмеження на совєтсько-американську торгівлю.

Такі заклики можна скоріше сподіватися від совєтського лідера Леоніда Брежнєва чи якогось іншого ,,чиновника" Совєтського Союзу, а не від президента ЗСА і конгресмена, який раніше твердо стояв на становищі пов'язання справи торгівлі з Москвою з питанням вільнішої еміграції із СССР. Адже Совєтський Союз дуже потребує американських сільсько-господарських продуктів з уваги на неефиктивність сколективізованої системи сільського господарства, як також потребує американських індустріяльних продуктів, бо СССР опинився дуже позаду Америки в ділянці технології та технологічного знання. Але бажаючи цих американських продуктів, Москва в той самий час не хоче, щоб ЗСА, мовляв, ,,втручалися у внутрішні справи Совєтського Союзу", тобто, щоб Вашінгтон не вимагав, щоб совєтська влада додержувалася тих постанов Гельсінкських угод, які стосуються пошанування всіх прав людини, вільнішого обміну людьми, інформаціями та ідеями тощо, як теж щоб не вимагав від совєтів, щоб додержувалися власної конституції та ряду інших міжнародних договорів, між ними Універсальної Декларації Прав Людини, схваленої Об'єднаними Націями. Значить, кремлівські верховоди хочуть від Америки торговельних привілеїв, щоб при американській допомозі не тільки рятувати власну рабовласницьку імперію, але також збільшувати свою мілітарну силу для дальшої агресії.

Такий підхід Москви до справи зовсім зрозумілий. Совєтські верховоди ніколи не хотіли і далі не хочуть добровільно погоджуватися на справді двобічні концесії, а завжди стараються довести до того, щоб різні міжнародні договори виходили виключно їм на користь.

Проте, не зрозуміле є становище президента Картера та конгресмена Ваніка, які закликають чи то надати Совєтському Союзові статус ,,упривілейованої держави" у торговельних справах, чи ,,завісити" на два роки згаданий ,,Додаток Джексона-Ваніка".

Очевидно, що уряд ЗСА здає собі справу з того факту, що Совєтський Союз представляє собою дуже добрий ринок для збуту американських продуктів. Але американський уряд повинен також продовжувати кермуватися тими принципами, які довели до нещодавного звільнення політв'язня Валентина Мороза, провідного члена руху спротиву в Україні, та чотирьох інших політичних в'язнів. Та ж принципи оборони прав людини стали, як заявив президент Картер, невід'ємною частиною політики його уряду.

Уряд ЗСА має могутню потенційну ,,зброю", а саме: використовувати економічне становище Совєтського Союзу для спонукання Москви додержуватися підписаних нею різних міжнародних договорів, зокрема тих, які стосуються дійсного обостороннього роззброєння та пошанування національних, політичних, релігійних і загальнолюдських прав, включно з правом на вільну еміграцію. Але сам президент Картер і конгресмен Ванік пропонують позбутися цієї ,,зброї": Президент закликає надати Совєтському Союзові такі самі торговельні привілеї, як союзникам ЗСА та іншим приязним державам, а конгресмен Ванік пропонує принаймні на два роки зліквідувати всі обмеження на совєтсько-американську торгівлю. А, як відомо, з Москвою можна говорити тільки з позиції сили, бо надмірні компроміси Кремль вважає за слабість і використовує ситуацію для скріплення свого власного становища.

М. Платковський

,,ЧИ МОЖЛИВА В УКРАЇНІ РЕВОЛЮЦІЯ?"

У Філядельфії 31-го березня ц. р. відбулася доповідь Робіна Портера, високого урядовця Міністерства Закордонних Справ ЗСА і колишнього американського консула в Києві. Після доповіді прелеґент відповідав на запити. Як повідомила ,,Свобода'' з 18-го квітня ц. р., були, наприклад, такі відповіді: ,,На запит — чи відвідувати Україну, прелеґент відповів, що — так. На запит, чи можлива в Україні революція, Р. Портер відповів, що — ні''.

Нас дивують відповіді Р. Портера, але можуть дивувати ставлені запити, що їх можна вважати наївними. Чи можна ж було сподіватися інших відповідей від колишнього офіційного представника ЗСА в Україні і нинішнього високого урядовця американської дипломатичної служби — і то на відкритих зборах?! Отже, порушені питання залишаються таки для внутрішньої дискусії й устійнення поглядів поміж самими українцями. Для дискусії, певна річ, речевої, зрівноваженої й поважної.

Над першою проблемою, властиво, не варто дискутувати, бо його вирішило вже саме життя: українці, що є тепер громадянами різних західніх держав, відвідують Україну і ніхто їм того за зле не бере. Інша річ, як в Україні мають поводитися ці відвідувачі і як вони поводяться, повернувшись з України. Ці теми вже були порушувані в нашій пресі і ми знаємо: одні поводяться під час відвідин гідно, другі, може, менш гідно, деякі необережно. Якщо, повернувшись з відвідин в Україні, хтось зникає з нашого громадського життя або починає вихваляти режим — це явище неґативне для нас, але воно зумовлене обставинами нашого життя. Зрештою, спішимо додати, таких, які валяли б тамошній режим, серед національно свідомих українців хіба немає.

Друга справа — складніша. Чи можлива в Україні революція? Якщо звернути увагу на слова Р. Портера, що ,,в Києві є помітне українське культурне і мистецьке життя'', то хтось міг би коментувати ці слова так, нібито в Україні ,,все в порядку''. А ми знаємо, що далеко не в порядку! Проте, не треба надавати особливого значення цим словам кол. американського консула в Києві. Бо не зважаючи на русифікацію, на шалену нагінку проти всього національно-українського, — було б дивно, якби в столиці хай і окупованої України, але ,,з вивіскою'', що це немовбито ,,суверенна українська держава'', не було зовсім помітне українське культурне і мистецьке життя. Видається, що до цих слів Р. Портера треба було б додати ,,не зважаючи на окупантський режим гніту і переслідувань'' Бо інакше — пощо говорити про те, що в столиці якоїсь країни є помітне культурне життя цієї країни? Ну, як би воно виглядало, коли б, наприклад, кол. американський консул в Парижі, говорив про те, що в Парижі ,,помітне французьке культурне і мистецькее життя'', якщо такий факт є найзрозумілішою річчю.

І тому цікавішими є інші слова Портера. На питання про рух спротиву в Україні, як пише ,,Свобода'', він ,,висловив думку, що дисидентський рух в Україні має національне підложжя''. І це ставить всю справу у зовсім іншу площину. Культурний і мистецький рух — це мало для народу, який хоче визволитися і відновити свою незалежність. Це може бути (при різних обставинах і при продовжуванні імперіялістичної і русифікаційної політики Москви) дорогою до такого стану, в якому тепер перебувають у сучасній Німеччині Баварія чи Вюртемберг, які існують, як автономні країни з власними крайовими урядами. Але ,,дисидентський рух'' з ,,національним підложжям'' не виключає також і можливости революції.

Якщо ми говоримо про прагнення українців відновити свою вповні незалежну і суверенну державу, то сам факт такого відновлення (коли він наступить), себто відокремлення від російсько-совєтської імперії й увільнення з-під гніту московського імперіялізму, — являє собою революційну подію, а значить таки — революцію.

Що таке революція, а зокрема революція тепер в Україні? Якщо хтось собі уявляє цю революцію як збройне повстання українського народу проти Москви в сучасну пору, то це велике спрощування. Революція прийде тоді, коли події до цього визріють. Вони визріють наслідком зовнішніх чи внутрішніх труднощів російсько-совєтської імперії. А ці труднощі все зростають.

Одначе, для того, щоб в слушний момент могти використати труднощі або й цілковите заламання московської імперії — для цього повинна існувати в Україні революційна атмосфера і невхильне прагнення здійснити свою мету відірвання від Росії. Без цього, а лише з надіями на зростання ,,культурного і мистецького життя'', ми своєї

(Закінчення на стор. 4)

Іван Головінський

ШЕВЧЕНКО І ДОСТОЄВСЬКИЙ — ДВА ПСИХОЛОГІЧНІ КОНТРАСТИ

[2]

Шевченко був ідеалістом протягом цілого свого життя, одначе його ідеалізм відрізнявся від ідеалізму Геґеля, який утотожнював дійсність і раціональність із абстрактною думкою і логікою. Для Шевченка дійсність — це переживання і терпіння його героїв. Сильне онтологічне, екзистенціяльне поєднання з народом лежало в основі Шевченкового світогляду. В передмові до другого видання Кобзаря (1847) поет писав: ,,Щоб знати людей, то треба пожити з ними, а щоб їх списувати, то треба самому стати чоловіком, а не марнотрателем чорнила і паперу''. (П. Зайцев, ст. 137).

Сильне переконання, що означає бути справжньою людиною, виявляється в усіх його творах. Шевченко був гуманістом, який розумів, висловлював і творив людські почування в усій їхній ширині, починаючи від ідеалістичних, платонічних ніжних почувань до вислову ненависти і гніву. Шевченко був не тільки поетом-мрійником, але також людиною дії і чину. Ця філософія активної дії прегарно висловлена в поемі: ,,Минають дні, Минають ночі'':

...,,Не дай спати ходячому,
серцем завмирати,
І гнилою колодою по світі
валятись,
А дай жити, серцем жити
і людей любити,
А коли ні... то проклинать
і світ запалити
Страшно впасти у
кайдани, умирать в
неволі,
А ще гірше, спати, спати і
спати на волі,
І заснути на вік віки, і сліду
не кинуть ніякого:
Однаково чи жив, чи
загинув"...

Особовість Шевченка основана на українській традиції, віруваннях і звичаях. Він був глибоко віруючою людиною, відкидаючи догматичний матеріялізм, що якраз тоді почав появлятися в творах західньо-европейських мислителів. В трагічних хвилинах Шевченкового життя підтримували його християнська філософія. Цей погляд ясно висловлений у листі Шевченка до княжни Варвари Репнін, писаному з Оренбурзької твердині 1-го січня 1850 р. Тоді Шевченко писав: ,,Яка жахлива безнадія! Така жахлива, що одна тільки християнська філософія може боротися з нею."... (П. Зайцев, ст. 60).

В протилежності до Шевченка, Достоєвський — це духово захитаний, патологічний тип. Народився він в 1821 р. як син землевласника і член панівної кляси. Його батько був жорстоким ,,помєщіком", зненавиджений його власними селянами, котрі його, зрештою, й убили. Дитиною Достоєвський мав випадки слухових галюцинацій і часто був у нервовому настрої. Восени 1846 Достоєвський мав цілий ряд епілептичних приступів, а в зимі і на весну 1847 р. переживав поважний нервовий розлад. В листі, писаному до брата свого приятеля, Достоєвський згадує: ,,Я був дуже хворий на протязі двох років (1847, 49). Був час, коли мені здавалося, що я трачу зв'язки із дійсністю." (Гус, М. 1971 р. ст. 103).

В 1861 р. Достоєвський признався, що його перший контакт з російськими селянами був на вигнанні в Сибірі. Будучи на вигнанні, Достоєвський швидко став підстаршиною, а відтак — і старшиною. По відбутті заслання він їздив кілька разів до Західньої Европи. Не зважаючи на це, що Достоєвський був на засланні в Сибірі, по його смерти Побєдоносцев, тодішній прем'єр Росії, вистарався в царя поважну пенсію для родини Достоєвского.

Відомий російський Філософ Соловєв (1891) представив Достоєвського, як нервову, розпещену людину, якій бракує особистої дисципліни. Він був за словами Соловєва: ,,Самі нерви, самий неспокій, сумніви і жорстокість". Ірраціональність — головна віра Достоєвського. Головні персонажі його повістей корчаться з болю і терпіння, а в їхніх душах триває безперервна боротьба поміж Богом і Сатаною. Сучасний російський письменник Ржевский (1972) висловив думку, що, говорячи про долю своїх героїв, Достоєвський говорить про свою долю. Говорячи про їхню роздвоєну особовість, він говорить сам про себе. У новелі ,,Підпільні Люди", Достоєвський відображав портрет головного героя повісти, безхарактерну людину, яка не вірить в людство та боїться життя. Ця новеля виявила глибину відчуття садистичних поривів людини та песимістичну філософію історії. Достоєвського мучило питання необмеженої, абсолютної свободи людини. Його герої — Раскольніков і Іван Карамазов — мордують і вбивають, керуючись засадою: ,,все дозволено".

[Продовження буде]

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

НАЗУСТРІЧ ТЕПЛОВІЙ ДОБІ

Наш світ сповнений постійних проблем та протиріч. З одного боку газети перестерігають людство перед харчовим голодом та перенаселенням світу, а з другої ж наука докладає всіх зусиль, щоб продовжити тривкість життя людини через виелімінування небезпечних недуг.

Пишемо багато про повільне вичерпування копалинних палив, а одночасно будуємо щораз більше автомобілів, опалюємо понад міру уряди, департаментові крамниці та мешкальні доми, які щораз частіше будуємо зі скла й металу. Виглядає, що люди не надто переймаються перестерогами про перспективи життя в неопалених домах в недалекім майбутнім. Можливо, що вони праві, багато бо говориться вже сьогодні про отеплення підсоння, яким наші прапредки втішалися на світанку людської цивілізації. Заковика тільки в тому, чи те отеплення нашої плянети вийде на користь, чи некористь людства і чи не слід криву підносу температури нашої землі завернути радше назад, припиненням опалювання термодинамічних палив. Маємо тут на думці, вугілля, нафту, газ та дерево, які під час спалювання вирошують газ, який в технічній термінології називаємо 2-окисом вуглецю.

2-окис вуглецю діє як ізоляція та припинює природну радіяцію тепла зі землі. З поширенням індустрії та технології наступило збільшення зужиття пального. Кожного дня більшає відсоток вуглецю в повітрі. Приблизно половину газу абсорбує море та зуживається на процес фотосинтези рослинности, а друга половина залишається в атмосфері.

Згідно зі статистикою Карла Кілинґа з океонографічного Інституту Скриппса, яку він провадить від 1958 року, щороку скількість вуглецю збільшується в атмосфері на 4 відсотки. При тому зрості цього газу учені обраховують, що температура на північній півкулі нашої плянети збільшиться в 2,000 році на 2 ступені Фаренгайта.

В історії підсоння, це феноменальний зріст температури, який може збільшити час вирощування земних плодів на 10 днів. Наприклад, у ЗСА тих 10 днів дозволять американським фармерам виростити на 30 мільйонів долярів більше пшениці під умовиною, що доцьогочасні вітри та дощові опади залишаться ті самі. Цікаве, що більш драматичною буде звишка температури в полярних полосах, яка на 60 ступенях північної ширини буде дорівнюватися 4 до 5 ступенів Ф. Цим теплішим підсонням будуть втішатися такі міста, як Ленінград, Осльо та Енкоредж в Алясці.

У тих полосах час вирощування збіжжя збільшиться на повних 20 днів, а в арктичнім колі навіть на 30 днів. Немає сумніву, що це спричинило б справжню рільничу революцію у світі.

На жаль, зі зміною температури наступить перемішання доцьогочасних вітрів та дощових опадів дальше на північ. Це було б благословенням, нпр., для Канади, але дошкульним ударом для ЗСА, України, Арґентини та Австралії, що досі були пшеничними шпихлірами світу. З тієї причини вчені мусять уже сьогодні вирішити, що краще для людства: обмежити спалювання копалинного пального і задержати статус кво, чи стриміти до отеплення нашого підсоння та зміни доцьогочасних урожайних полос. Для тієї цілі при Департаменті торгівлі в Вашінгтоні створено минулого року національне Бюро для плянування підсоння, завданням якого — провадити студії над ростом 2-окису вуглецю в атмосфері та його впливом на підсоння нашої плянети.

Обраховують, що в 2050 році відсоток 2-окису вуглецю в нашій атмосфері подвоїться та зумовить топніння льодових полос Арктичного океану. З огляду на те, що товщина льодового покрову тих полос дорівнюється приблизно 40 стіп, його стоплення не матиме великого впливу на зміну рівня морів в світовому аспекті. Але далеко стоплення великих ледня-стоплення великих делняків в Ґренляндії, товщиною до 1-ої милі, яке піднесло б рівень усіх океанів та затопило б багато прибережних міст та теренів. Але така можливість могла б заіснувати щойно за 2-3 тисячі літ.

Температура землі в 2050 році буде подібна до температури нашої плянети на світанку її цивілізації, цебто приблизно 5,000 літ тому. В тому часі величезні ліси та урожайні полоси сягали 60 миль дальше на північ в Европі, Америці та Північній Африці. Сьогодні на їх місці залишилися тільки пустелі.

З огляду на те, що вчені докладно не знають взаємодії 2-окису вуглецю з грядучою льодовою добою, їм дуже важко передбачати зміну підсоння нашої плянети та переміщення урожайних полос землі в світовому маштабі. Згідно з обрахуванням такі льодові доби тривають на нашій плянеті 10,000 до 12,000 літ і ми саме тепер находимося в останній фазі одної з них. В дійсності ми ковзаємося в її останнім етапі на протязі останніх 4,000 літ.

Якщо б ми мали більше даних та інформацій про взаємодію 2-окису вуглецю та підсоння, ми могли б за допомогою контролі емісії 2-окису вуглецю відвернути взагалі прихід льодових епох на нашу землю та зробити з неї справжній рай.

Ігор Качуровський

РОЛЯ ,,ХАТЯН" У РОЗВИТКОВІ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(,До семидесятиріччя заснування журналу ,,Українська хата")

(10)

Спогади Ганни Барвінок лишилися незакінченими... Наступного року старенької письменниці, останнього свідка й учасниці подій, що стали одним із вузлових пунктів в історії української літератури, — не стало... В некролозі Микита Шаповал писав:

Вмерла так, як годиться українському письменникові: безпритульна, ображена в найсвятіших чуттях своїх, в чужій хаті, проживши останні дні в хаті селянина, на соломі, як...

,,Зозуля без гнізда" — називала сама себе і тішилась якось безвихідністю свого становища...

Однією з цікавих сторін ,,Української хати'' була літературна полеміка, річні огляди української літератури, а також рецензії на окремі твори, які саме тоді виходили в світ. Завдяки цим оглядам і рецензіям ми маємо нагоду відтворити українське літературне життя періоду перед Першою світовою війною, ба, навіть, довідатися про деякі цілком забуті нині події з цього життя. Довідуємося, наприклад, що 1908 року київська ,,Просвіта'' випустила тринадцять книжок, видавництво ,,Час'' (також у Києві) — тридцять книжок, переважно перекладів, видавництво ,,Український учитель'' — сім книжок. Крім того, діяли такі видавництва: ,,Общество издания дешевых книг'' (у Петербурзі), що, крім російських, випускало також українські книжки, ,,Видавнича спілка'' у Києві, видавництва ,,Шлях'', ,,Знаття — то сила'', ,,Рідна хата'', ,,Ранок''.

Зі списка виданих 1908 року книжок бачимо, що перекладацька діяльність у ті роки була вельми інтенсивною, — хто зна, чи не інтенсивнішою, ніж тепер... Читаємо:

,,Перекладна література з кращих творів світового красного письменства зростала, дякуючи особливо енергійній праці Бориса Грінченка, що в своїй серії ,,Драм і комедій'' дав гарні переклади: Ібсена (,,Нора'', ,,Гедда Габлер'', ,,Жінка з моря'', ,,Росмерсгольм''), Гауптмана (,,Перед сходом сонця'', ,,Візник Геншель''), Шніцлера (,,Забавки''), Шіллера (,,Вільгельм Тель''), Зудермана (,,Кінець Содомові'' та ,,Огні Іванової ночі''), Сарду (,,За рідний край''). Вийшли з друку також переклади молодої письменниці, що торік ... вмерла, — Насті Грінченко: з Оліви Шрейнер ,,Мрії та сни'', А. Франса ,,Дочка Ліліт'', Г. Брандеса ,,Анатоль Франс'', Марка Твена ,,Пригоди Гека Фіна''; Черняхівський переклав Гейне ,,Книга Ле-Гран'',д(обродій) Тимченко переклав Метерлінка ,,В середині'',д(обродій) Сумський переклав Гуцкова ,,Уріель Акоста'',д(одбродії) Левицькі переклади: Єжа ,,Вдосвіта'', д(обродійка) Грушевська переклала пер(еклала) Ібсенову ,,Нору'', добродій О. Коваленко пер(еклав) Гоголя ,,Ревізор'' та Л. Андреєва ,,Любов до ближнього''...

Того ж таки, 1908 року, вийшло друге видання ,,Кобзаря'', здійснене Василем Доманицьким (нагадую, що це було перше критичне видання ,,Кобзаря''). Того ж року почало виходити двацятитомове зібрання творів Панька Куліша, вийшло кілька збірок поезій та чотири антології — серед них капітальний том ,,Українська муза''.

Дев'ятсот дев'ятого року, в Петербурзі, як п'ятий том творів дуже голосного тоді й цілком забутого тепер російського поета-декадента (в гіршому розумінні слова) Івана Рукавішнікова, — вийшло щось подібне до антології української поезії в перекладах цього поета. До Збірника, що його автор назвав ,,Молодая Україна'', увійшли твори таких авторів: Х(ристі) Алчевської, М/иколи/ Вороного, О/лекси/ Коваленка, О/лександра/ Олеся, Л/есі/ Українки, М. Філянського, М/иколи/ Чернявського, М/икити/ Шаповалова, П/етра/ Карманського, Б/огдана/ Лепкого, О/Сипа/ Маковея, В/асиля/ Пачовського, С/идора/ Твердохліба, Ів/ана/ Франка та Ст/епана/ Чарнецького.

Микита Сріблянський присвятив цій антології досить докладну рецензію, на підставі якої ми можемо переконатися, що переклади Рукавішнікова не стояли на високому технічному рівні: в них часом більше було від перекладача, ніж від оригіналів. Однак, ,,Молодая Украина'' — це свідоцтво зацікавлення українською поезією з боку російських літераторів тієї доби. Варто звернути увагу і на той факт, що частина представлених в антології поезій давно канула в забуття разом зі своїми творами — себто, що сучасники й нащадки дивляться на ті самі речі по-різному...

Із дрібних рецензій, уміщених на сторінках ,,Української хати'', хочу ще зупинитися на одній — на збірці ,,Мости натхнення'' Грицька Кернеренка. Імені Кернеренка не знайдемо ні в київській УРЕ, ні в сарсельській ,,Енциклопедії Українознавства''. Це був гуляйпільський єврей, справжнє прізвище Кернер, який став українським поетом, — якщо не помиляюся, це був перший такий випадок в історії нашого письменства. Автор рецензії, поетеса Христя Алчевська, писала:

Вона (себто збірка ,,Мости натхнення'') яскраво доводить нам, що в дійсності протилежності культурних завдань в оцих двох народів — українського й жидівського — немає; що на ґрунті освітлення ними ідеалів вселюдськости вони можуть сумирно зійтися й подати один одному руку.

Рецензентка відзначає щирість і поетичний хист Кернеренка, вона каже:

Відповідно мудрости своїх предків він уміє в коротких, але виразних словах передати драматизм життя.

Свій вік короткий знапастила
І в тридцять в землю одійшла...

Деякі матеріяли про забутого нині Грицька Кернеренка дає Анатоль Гак у книзі спогадів ,,Від Гуляй-Поля до Ню Йорку''. А взагалі тема ,,євреї в українській поезії'' ще чекає на свого дослідника...

А тепер — загальний підсумок. ,,Українська хата'' виходила в Києві в 1909-1914 роках. Журнал був трибуною новаторів, котрі прагнули звільнити літературу від утилітарної ролі, накиненої народницьким розумінням мистецтва. Очолював редакцію Павло Богацький, активну участь у журналі брали Микита Шаповал-Сріблянський, Микола Євшан, Андрій Товкачевський, Олександер Неприцький-Грановський, Галина Журба. Співпрацювали в ,,Українській хаті'' такі видатні прозаїки, як Володимир Винниченко, Ольга Кобилянська, такі визначні поети тієї доби, як Олесь, Вороний, Філянський, Чупринка. Журнал мав загальноукраїнський характер; на його сторінках можна було зустріти твори не лише наддніпрянських, а й галицьких письменників (Богдан Лепкий, Петро Карманський, Михайло Яцків, Марія Підгірянка). Саме тут починалася літературна діяльність Максима Рильського, Павла Тичини, Володимира Свідзінського, Якова Мамонтова, Олени Журливої. Тут друкувалися також переклади із західньоевропейських авторів: Метерлінка, Гамсуна, Бляско, Ібаньєса, Бодлера, Верлена, Сюллі-Прюдома.

Крім підсумкових щорічних оглядів літературного життя та рецензій на окремі видані книжки українських авторів, журнал ,,Українська хата'' давав іще статті про відійшлих письменників — з нагоди річниць народження чи роковини смерти. Відзначу зокрема статтю ,,Трагічна постать'' — про Панька Куліша — пера Сріблянського.

Іноді натрапляємо в журналі на матеріяли з нашої етнографії; так у числах за квітень-травень 1912 року вміщено чималу розвідку Грицька Коваленка ,,Про український стиль та українську хату''.

Є також статті з лінґвістики, мистецтвознавства, поетики. Взагалі — журнал ,,Українська хата'' був тим щаблем, без якого годі собі уявити дальший розвиток нашого письменства.

[Кінець]

На голову Оселі ім. О. Ольжича обрано М. Белендюка

Дня 11-го лютого ц. р. відбулись річні Загальні Збори Оселі, яка є власністю Організації Державного Відродження України, в адміністрації якої є члени ОДВУ, які безкорисно виконують важливу працю для добра організації та української спільноти. В присутності коло 100 членів, голова Оселі Орест Грабик відкрив Загальні Збори та попросив о. Романа Мартинюка відмовити молитву. Програму зборів подав голова і її одноголосно прийнято. Постанням з місць хвилиною мовчанки вшановано пам'ять померших членів. Головою зборів обрано проф. д-ра Богдана Гнатюка, а секретарем Михайла Белендюка. Обрано Номінаційну комісію в складі: мгр В. Яців, інж. І. Харамбура, інж. М. Прончак, Олесь Пронюк та Я. Белендюк. Вибрано рівнож Верифікаційну комісію, до якої увійшли: М. Ящук, Ігор Хемич та Петро Кіра. Голова Загальних Зборів проф. Богдан Гнатюк у вступному слові підкреслив моральну та матеріяльну вартість Оселі для добра членства ОДВУ, братніх організацій ОДВУ, як теж всієї української спільноти тут на американському терені. Уважає, що оселя ім. Олега Ольжича в Лігайтоні є тим відпочинково-розваговим та таборово-виховним осередком, з влаштувань якого не тільки можуть, але й повинні користати всі члени української спільноти без огляду на їхні політичні переконання чи приналежність до Церков за різними віроісповіданнями. Оселя є відкрита для всіх українців, а зокрема для української молоді, яка має змогу користати не тільки зі свіжого гірського воздуху під час вакацій, але теж із спортових площ, басейну, нової залі та інших забудовань Оселі. Правдою є, що Оселя потребує ще деяких удосконалень, однак при спільній праці членства можна їх буде зреалізувати. Звіти з діяльности Управи склали: голова — О. Грабик, місто-голова М. Ящук, фінансовий секретар Оселі — Олесь Процюк та фінансовий секретар клюбу Ігор Хемич. Над звітами вив'язалась жива дискусія.

Інж. Іван Харамбура, голова Контрольної комісії у звіті ствердив, що Управа добре вив'язалась із свого завдання, тому їй належиться подяка. Опісля поставив внесення на уділення абсолюторії уступаючій Управі, яку прийнято одноголосно. Звіт Верифікаційної комісії подав Микола Ящук, який прийнято до відома. Голова Номінаційної комісії мгр В. Яців відчитав узгіднену листу кандидатів до нової Управи оселі. По короткій дискусії та доповненнях Загальні Збори вибрали Нову Управу оселі в такому складі: Михайло Белендюк — голова оселі, Микола Ящук — голова клюбу, Надія Лукницька — секретар, Олесь Процюк — фінансовий секретар Оселі, Ігор Химич — фінансовий секретар Клюбу, Петро Кіра — скарбник оселі, Стефан Мілян — касир клюбу. Члени Управи: Роман Гелетканич, Ігор Процюк, Іван Харамбура, мол., Іван Старенький, Ліда Лукіянович, І. Стефурак, Таня Грабик, І. Мединський та Я. Белендюк. Голова Загальних Зборів проф. д-р Б. Гнатюк подякував членам за їхню активну участь у зборах та підкреслив важливість співпраці нової Управи з членами, від якої залежить дальший розвій Оселі. Він рівнож склав подяку Орестові та Тані Грабик за їхню жертвенну працю для оселі, як теж всім членам Управи, які своєю безкорисною працею допомагали оселі. Опісля О. Грабик, як намічений ЦУ ОДВУ адміністратор Оселі, висловив думку, що спільними силами ЦК ОДВУ, Управи оселі та всього членства, він старатиметься вив'язатися із свого завдання. Голова Клюбу М. Ящук також запевнив членів, що докладе всіх старань, щоб Оселя ім. Олега Ольжича дальше розвивалась та стала осередком для всієї української громади. Голова Оселі Михайло Белендюк подякував всім членам за вибір та сказав, що він, при співпраці членів Управи, допомозі членів ОДВУ, та Братніх Організацій ОДВУ, поселенців Оселі, прихильників оселі та української громади, зможе зреалізувати запроєктовані пляни дальшої розбудови Оселі. Збори закінчено молитвою, що її провів о. Роман Мартинюк.

В. Я.

Доповідь о. Петра Стецюка в Елизабеті

„Сорок років тому, він взяв дерев'яну палицю у свої руки й озолотив її своїми золотими руками" — так сказав о. Петро Стецюк про Блаженнішого Патріярха Йосифа у своїй надзвичайно глибокій та інформативній доповіді виголошеній в Елизабеті, Н. Дж., 23-го лютого ц. р.

Отець Петро, як сам зазначив, післаний нашим Патріярхом з Риму, щоб рядом доповідей для українських громад в Америці, заповнити цю прогалину яка заіснувала між мирянами й Патріярхом — та роз'яснити деякі ситуації затемнені фальшивими інформаціями й розвіяти хибні чутки.

Зібраних коло 60 мирян з Елизабету й околиці мали рідкісну нагоду довідатись від гостя з Риму про важливі речі, однак мало або зовсім невідомо загалові. Нав'язуючи коротко до історії нашого Патріярхату, прелегент розказав про найновіші події в Римі, що пов'язані із цим, дуже часто, зле інтерпретованим питанням „чи існує наш Патріярхат чи не існує", він доказав, відкликуючись на історію, що не всі догми і патріярхати були затверджені окремими декретами. З черги о. Петро Стецюк відчитав ряд листів, що наспіли з побажаннями для нашого Блаженнішого Патріярха з-поза залізної заслони, листи-вислови найщирішої відданости й пошани до нього. Прелегент рівнож прочитав вийнятки з Посланія Папи Івана Павла II до поляків у Польщі, та листа комітету росіян СССР за право віри - адресований Патріярхові Йосифові та Кардиналам Вишенському і Кенігові.

У загальному можна сказати, що о. Петро Стецюк прийшов до нас не тільки як післанник Патріярха, але немов би один із апостолів-захисників христової Правди. Він говорив словами не софістичними, а щирими й простими, що пливли із душі сповненої великої любови до його Післанника, та глибокої віри в діла ним розпочаті й довершені.

Непохитна відданість та прив'язаність до своєї віри й обряду, любов свого народу, не заперечують злуки із Вселенською церквою, не закликають до розриву з Ватиканом, — сам Вселенський Архиєрей Іван Павло II в Посланії до Братів Поляків підкреслив свою безмірну любов й відданість Матері Польщі.

Після доповіді — присутні завдавали прелеґентові ряд питань, зокрема одне, чи писати листи Святішому Отцеві в справі номінації Філядельфійського Митрополита. Відповідь була: писати якнайбільше, індивідуально й від організацій, прохаючи Його Святість співпрацювати із Блаженнішим. Нашими листами дамо доказ, що доля Української Церкви нас глибоко турбує. Також гість з Риму заохочував до масової участи мирян під час урочистих святкувань 40-річчя митрополичої праці його блаженства Патріярха Йосифа, що матимуть місце в Римі, у вересні цього року.

Вечір розпочатий та закінчений молитвою, був великим душевним підйомом для всіх присутніх, розвіяв сумніви неодних та скріпив віру в Боже Провидіння, що опікується нашим Патріярхом.

Олена-Мельничук

Пам'яті Бориса Лятошинського

Дня 15-го квітня 1968 року, в Києві помер один із найвидатніших передових композиторів України, Борис Миколаєвич Лятошинський, проживши 73 роки. Він був композитором великого маштабу, новатором, провідником нових ідей і напрямків в українській музиці, залишивши по собі величезну спадщину.

Творчість сл.п. Б. Лятошинського охоплює майже всі ділянки музичної композиції, будучи незвичайно плодовитим, написав дуже багато творів різного стилю, найбільші з них це опери „Золотий Обруч" і інші, та кілька симфоній, кілька Кантат, Симфонічних поем, фортепіянові концерти, а поміж ними чудовий „Слов'янський", безліч камерних творів, багато романсів і обрібок народних пісень, музику до фільмів і багато інших музичних творів.

Згадую покійного Бориса Миколаєвича тому, що його і нас — мене і мого покійного чоловіка, Антона Рудницького, лучила довга і щира приязнь, яка зачалась в Києві і тривала аж до його смерти. Листування наше не було постійне, але при кожній нагоді ми давали один одному про себе знати. Останній лист, який ми від нього одержали, був із Женеви, куди він їздив на якийсь з'їзд, недовго перед його смертю.

Ніколи не забуду безконечних цікавих розмов на музичні теми між ним і моїм чоловіком. Як багато вони мали спільного, не дивлячись на те, що один був вихованцем Заходу, а другий — Сходу! Як композитори, вони мали багато спільних ідей, і мабуть із цієї причини їхня приязнь тривала так довго!

Свій „Словянський Концерт" для фортепіяна він сам прислав нам — нашому синові Романові. І сьогодні передомною лежить арія із „Золотого Обруча", з його написом, щоб „той настрій який панує в цій арії" ніколи не з'явився в моєму житті!

Ми мали багато приятелів у Києві, але між ними було лише кілька „справжніх" і між ними наш дорогий Борис Миколаєвич, який відпровадив нас на двірець, щоб з нами попрощатись".

У моїй пам'яті — його особовість, його музична творчість — незабутні.

Марія Сокіл-Рудницька

Загальні Збори Української Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Детройті

27-мі річні Загальні Збори кредитівки „Самопоміч" у Детройті відбулися 18-го березня ц.р. Попередньо розіслані звіти вказували членам на нові великі досягнення, що давали слушну і оправдану надію на дальший ріст цієї установи. Тому і відчувалося підбадьорений настрій усіх присутних, які зібралися великою громадою, щоби вислухати звітів членів Дирекції, довідатись про будучі пляни, піддати конструктивні думки та одобрити працю цієї установи, що вже 27 літ служить нашій громаді, допомагаючи здійснити цілий ряд суспільно важливих почінів, ставши рішальним фінансовим стимулом нашої громади.

Отець С. Фединяк на початку зборів не обмежився лише до молитви. Нагадуючи притчу про таланти, він висловив переконання, що кредитівка не закопує своїх талантів-можливостей, і тому добре і корисно служить нашій громаді.

Голова Дирекції Володимир Гупалівський, привітавши гостей заявив, що минулий рік був із усіх найбільш успішний, вказуючи на зріст активів з 12,330,000 в 1977 році до 13,666,000, збільшення приходів із 854,500 до 1,006,000, та зріст загальної суми позичок із 4,300,000 до 6,500,000 дол.

Віра в свою громаду, в її зрозуміння власного добра і тим самим віра в дальший розвиток кредитівки заохотила Дирекцію приступити до будови нового приміщення, що стало би гордим доказом нашої фінансової сили і спроможности та нашої віри в самих себе. Цей почин завершився успіхом і ця будівля стала вигодою не тільки для відносно нової та однак пружної і численної громади у Воррені, але рівночасно скріплює її, та разом з чотирьома приміщеннями для українських підприємств та об'єднання „Самопоміч" стає осередком, до якого тяготітиме вся громада і в цей спосіб дальше буде кріпшати та розвиватись. Як потрібними були ці приміщення для наших підприємців вказує факт, що їх винаймлено відразу і сьогодні ми маємо там крамницю з весільними сукнями, фотографічне заведення, склеп з диванами та телевізіями, а найважливіше домівку „Самопомочі", що крім своєї суспільної функції є рівночасно ґалерією нашого мистецтва, де зразки прикладного мистецтва та картини найкращих українських мистців вітають зацікавлених глядачів. На потрібність домівки „Самопомочі" для нашої громади вказує факт, що майже кожного вечора відбуваються там засідання управ наших суспільних організацій, і в цей же спосіб кредитівка причиняється також до видатного пожвавлення нашого громадського життя.

Розподіляючи свої повідомлення і оголошення на церковні та шкільні бюлетені, програми різних суспільних організацій, кредитівка піддержала їх сумою 13,500 дол.

Оптимістично звучав також звіт скарбника Івана Качмара, базований на зрості активів, доходів, підвищенню відсотків від ощадностей та помноженню родів услуг.

Д-р Антін Жуковський привітав збори від Метрополітального Відділу Українського Конгресового Комітету, а інж. Степан Щуровський від Об'єднання „Самопоміч".

У дискусії над звітами інж. Александер Серафин поцікавився причиною зросту числа позичок та плянами вдержати їх на такому рівні і цього ж року. Мгр Осип Сливинський в імені товариства „Рідна Школа" дякував за постійну піддержку українського шкільництва. Пані Анастазія Біловус добачувала можливість дальшого росту кредитівки в притягненню молоді в члени дорогою уділювання мортґеджових позичок на довші реченці. Інж. Микола Лаврин запитував про услів'я студентських позичок, а Микола Швед про кошти будови. На всі питання вичерпні відповіди давав голова Дирекції Володимир Гупалівський.

Внесок на уділення абсолюторії поставив голова Контрольної Комісії Микола Татарин, який перейшов одноголосно.

Голова Номінаційної комісії Володимир Баран запропонував п.п. Любомира Липецького, Івана Качмара та Андріяна Блюя на кандидатів до Дирекції на дальших три роки, що зібрані члени також одноголосно ухвалили.

На закінчення голова Дирекції пригадав членам, що успіхи попереднього року не сміють сповільнити працю нас усіх для дальшого розвитку кредитівки, і прохаючи о постійну, тісну співпрацю усіх членів, закрив збори.

На першому засіданні Дирекції по загальних зборах усталено розподіл функцій керівних органів кредитівки в такий спосіб: Любомир Липецький — голова, Богдан Андрушків — заступник голови, Романа Дигдало — секретар, Василь Колодчин — скарбник, Володимир Гупалівський — референт бюджету, Адріян Блюй — референт членства, Іван Качмар — референт безпеки. Кредитову комісію очолив Володимир Баран, Контрольну комісію Микола Татарин.

Володимир Баран

Шевченківська Академія у Бріджпорті

Заходом УККА, Відділу у Бріджпорті, українська громада відсвяткувала Академію в честь Т. Г. Шевченка 1-го квітня ц. р. у залі Української Православної Громади. Після відспівання американського гимну і „Заповіту" — програму академії відкрив п. В. Пелещук, голова Відділу. Відтак о. настоятель А. Яковченко сказав святочний реферат про життя Т. Шевченка як людину віруючу, та про його величаві похорони. Мішаний хор під диригентурою М. Заяця, відспівав пісню: „Розрита могила" до слів Т. Шевченка, музика Котка. Відтак в'язанку пісень під загальним заголовком „Учітеся брати мої" відспівав гурток пластунок „Гуцулки" під проводом О. Тромси. Народний танок виконала група „Дніпро" під проводом І. Дмитерко, а згодом хор відспівав ще дві пісні: „Встає змара з-за лиману", музика Стеценка і „Пісню про Дніпро", музика Майбороди. Опісля відбулася інсценізація „Розрита Могила", що її виконали учні „Рідної Школи" під керівництвом М. Чубатої. Відспіванням українського гимну закінчено академію.

Мгр С. Волянський

З діяльности ЛМКлюбу в Ню Йорку

Літературно - Мистецький Клюб в Ню Йорку на свій черговий п'ятницевий вечір 9-го березня ц.р. запросив голову Крайового т-ва за Патріярхальний Устрій Української Помісної Католицької церкви ред. Василя Качмара з доповіддю про „Стан Української Католицької Церкви в сучасній Польщі". Ред. Качмар їздив туди, щоб зібрати всі відомості на місці — як виглядає під теперішній час Українська Католицька Церква в Польщі.

Автор вечора розпочав свою доповідь про давнє наше єпископство в Перемишлі, що його комуністична Польща цілковито знищила, видаючи обидвох єпископів Кир Коциловського і Лакоту в совєтські руки для знищення, також крилошан і багато священиків цієї дієцезії. Відтак ограблено всі цінності, палату, капітулу, а архів забрано до Москви. До 1949 року не було в Перемишлі ніяких наших церковних відправ, бо не було і церков — катедру забрали оо. Кармеліти, інші церкви позамикали, а тих кілька наших священиків, що вийшли з укриття — відправляли потайки у приватних домах. Тепер наші священики відправляють Богослужби в відступленім їм давнім польськім манастирі. Незавидна доля нашої церкви. На тій території, що припала Польщі, було колись 514 українських церков, з цього дуже багато цілковито знищено, біля 30 передано в руки Польської Православної Церкви, а решту взяли під охорону — в дійсності поволі церкви нищаться і пропадають. Багато церковних вартісних цінностей розікрали, а решту коло три тисячі старих ікон зосередили в музеях в Ланцуті, Сяноці і Перемишлі, але дуже мало таких ікон мають свою метрику і документацію, бо про те ніхто не подбав.

Тепер маємо в Польщі головно на понімецьких землях 38 парохій і 34 дочерних церков перероблених з приватних домів чи давніх понімецьких манастирів або костелів. Є багато священичих покликань, але немає свого єпископа-святителя, тому наших питомців висвячують польські єпископи. Теологію студіюють українські питомці в католицькім університеті в Люблині. Ординарієм Української Католицької Церкви в Польщі є кардинал Вишинський, який діє у справах, що заторкують цю церкву, духовенство і вірних почерез о. митрата Дзюбину. Церковні відправи відбуваються у старослов'янській мові, при Богослужбі поминають нашого Патріярха.

Після доповіді розвинулась жива дискусія на тему різних справ тієї Церкви в Польщі. Опісля голова Клюбу, подякувавши прелеґентові закрив програму вечора.

Подорож по Ірані в 1977 р.

У п'ятницю 16-го березня ц.р. завітала до Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку знана малярка, поетка-письменниця, антрополог і невтомна мандрівничка Ліда Палій з Канади із своїм репортажем ілюстрованим гарними прозірками „Подорож по Ірані в 1977 році", що тепер з огляду на тамтешні події притягнув до Клюбу численну авдиторію.

Після привітання авторки Вечора головою Клюбу інж. Тарасом Грицаєм, ред. Уляна Любович схарактеризувала авторку вечора, як всебічно обдаровану талантами, що виявились і в малярстві, поезії і прозі, що їх перекладено на чужі мови, а також як вченого антрополога.

Пані Ліда Палій розповіла про свою подорож до Ірану в 1977 році, — і як сказала, — дуже здивована теперішньою фанатично релігійною революцією в тій країні, бо під час свого там перебування, коли звиджувала мечети, вони все були порожні і ніякої релігійної побожности там не запримітила, і не чути було муедзинів, щоб зранку, в полудень і вечір закликали вірних до молитви, як це діється в інших ісламських країнах. Дуже давня і цікава є історія перської імперії, що її тепер називають Іраном і королівських династій, що там панували про що знаємо з грецької історії, як королів-завойовників Кира, Дарія, Ксеркса та їхні воєнні походи проти Европи. Завалив цю перську імперію македонський король Олександер Великий, пізніше панували там Араби, після них Турки-сельджуки.

Країна є дуже багата на мистецькі пам'ятники своєї минувшини, що присутні гості побачили на великому екрані, як давні королівські палати з чудовими городами, квітниками, парками, деревами. Декуди стоять вже сотні літ різьблені в камені постаті давніх войовників, величаві гробівці, або руїни будівель, що їх будували старинні греки. В давній перській столиці місті Персеполісі стоїть великий гробівець короля Кира, руїни його палати і ще інших великих будівель. Пересувалися десятки цікавих кольорових світлин, вирізьблені в камені постаті представників підбитих народів, що спішать скласти данину і чолобитню королеві Дарієві, боротьба з дикими звірами, чи старий кам'яний міст і багато руїн у давньому важливому місті Іспагані, в якому находяться перлини перського мистецтва, в святинях цілі стіни викладані синіми кафлями і прекрасною в голубім кольорі мозаїкою, або письмо на стінах з чудовим орнаментом чи прегарні взори на стінах мечетів і їхніх копулах. Їдучи автобусом в Ірані, авторка зустрічала номадів-курдів, що переганяли свої череди овець, їдучи на конях та верблюдах зі своїми родинами, шатрами і всім своїм устаткуванням. На провінції жінки ще придержуються давнього релігійного звичаю закривати лице хусткою, що називається „чадор", але в містах цього немає, зокрема в столиці Тегерані на вулицях якого, можна побачити багато молодих дівчат і жінок повбираних в европейські одяги без ніяких заслон. У Тегерані багато модерних будівель, готелів, музеїв, пишних палат, а вечором головні вулиці повні світел і неонів як в інших столицях більших держав.

Після закінчення доповіді, голова Клюбу подякував авторці за гарний вечір, ред. Любович за вступне слово, а маестро Степан Крижанівський обдарував п-і Ліду Палій в'язанкою квітів.

-Б. Б-о.

Вшанування 165-их роковин Тараса Шевченка в метрополії Детройту

Дня 25-го березня ц. р. українська громада метрополії Детройту вшанувала Тараса Шевченка у його 165-річчя з дня народження. У цей день, за ініціятивою відомого детройтського хору „Трембіта", (який взяв на себе і всю працю пов'язану з цим), влаштовано в авдиторії Фіцджералд гай скул у Воррені, Міч., цікавий святковий концерт оснований на творчості Т. Шевченка. Такої незвичайної якости Шевченківського Концерту наша громада не чула вже роками. Хор „Трембіта" зайняв у ньому головне місце, викликавши признання добрим виконанням складних музичних творів українських композиторів, що їх, не часто можна почути.

Хор „Трембіта" за 22 роки існування, вславився своїми гарними Шевченківськими концертами, що їх він дав за попередні роки аж шість, але цього року його виступ мав особливу красу й вартість, бо був поєднаний з Ворренською симфонічною оркестрою. Довголітній диригент „Трембіта" д-р Богдан Кушнір мав можливість показати свій широкий музичний засяг і талант як диригент великого хору в супроводі чималої симфонічної оркестри та музики, який вміє добре зробити складні оркестровки й видобути навіть з чужого виконавця специфічний тонус і звучання притаманні українській музиці. Д-ра Б. Кушніра ваблять складні твори хорового мистецтва, він відважно бере їх в репертуар й успішно виконує. Велика особиста здисциплінованість, вимогливість до себе, до хористів та оркестрантів — характеристична риса його праці.

Програма концерту почалася могутнім „Заповітом" М. Вербицького (кантата для двох хорів і симфонічної оркестри). Сольо виконував бас-баритон Я. Цісарук. Присутні на залі слухали його з надхненням, стоячи.

У доповіді — „Шевченко і ми", проф. д-р А. Гумецька в основному зупинилась на природі романтизму Т. Шевченка, заперечила думку, що він реаліст, зацитувала сучасників Т. Шевченка, (Куліша, Костомарова та ін.) про їхнє враження від його поезій, як також навела думки про Т. Шевченка М. Горького та інших російських письменників.

Незвичайно цікавою річчю у програмі була, вперше в історії української еміграції в Америці, повністю виконана Кантата в 5-ох частинах для солістів, хору та симфонічної оркестри „Радуйся ниво неполитая" М. Лисенка. Цей складний музичний твір був незвичайно добре виконаний. Солісти в цій Кантаті, це: Г. Кравченко — сопрано, М. Брездень — альт, П. Писаренко — тенор, Я. Цісарук — бас-баритон.

Далі йшла інсценізація містерії „Великий льох" Т. Шевченка у виконанні учнів 12-ої кляси української середньої школи „Непорочного Зачаття" під керівництвом славної артистки К. Бранки-Кривуцької та мгр В. Андрушків — вчительки цієї школи. Участь брали: Л. Сливка, І. Бараник, Д. Музичка, М. Феденко, Л. Кучер, О. Захарій, А. Дутко, М. Федорак, М. Прийма, М. Паламарчук. Треба признати всім учасникам за їхню працю та гарний виступ. На особливе відзначення заслуговує Л. Кучер та І. Бараник. Пояснення до „Великого льоху" прочитала вчителька цієї школи мгр Т. Ґасцька.

В останній частині концерту знову виступив хор „Трембіта" з оркестрою, виконавши „Б'ють пороги" М. Лисенка (кантата для мішаного хору, солістів та симфонічної оркестри). Солісти у цій кантаті — це: О. Денисенко — сопрано, М. Брездень — альт, П. Писаренко — тенор, В. Кучер — баритон, Я. Цісарук — бас-баритон.

Закінчено концерет українським національним гимном „Ще не вмерла Україна", (Чубинський-Вербицький, в аранжуванні Б. Кушніра), який проспівала вся заля разом з хором та оркестрою.

Завдяки хорові „Трембіта", його працьовитій ентузіястичній управі на чолі з В. Кучером, його диригентові д-р Б. Кушніреві детройтська громада величаво вшанувала Т. Шевченка та збагатила себе музичним твором М. Лисенка, який, здавалось, в умовах еміграції неможливо почути.

На цьому концерті ми завважили, що „Трембіта", повернувшись до праці після деякої перерви, піднялась ще на вищий рівень. Чимала кількість молодих хористів у всіх голосових партіях надала свіжого повнішого звучання, а також добре збалянсовано відношення голосів. Не дивлячись на те, що лише дві проби було можливо зробити з оркестрою, всі твори — хор і солісти виконали надсподівано добре.

Цим Шевченківським концертом „Трембіта" почала новий етап праці. Її головною метою є продовження українського хорового мистецтва на чужині й ним служити українській громаді. За нею вже 110 виступів на українських державних святах, академіях, фестивалях та концертів у честь композиторів, письменників, державних мужів, церковних достойників, Архирейські Служби Божі, концерти колядок, самостійні концерти, у програмі яких виконувано хорові твори та пісні для мішаного жіночого й чоловічого хорів, як також концерт у супроводі шведської симфонічної оркестри. Матеріяльні прибутки з виступів „Трембіта" складає на українські церкви, школи, різні громадські й культурні установи, а мистецькі успіхи з виступів у багатьох містах таких, як: Детройт, Торонто, Воррен, Чікаго, Клівленд та інших приносять їй заслужену славу.

Марія Гарасевич

Заповідають 7-ий Баль Преси

Філядельфія (О. Л-ий). — Після вдалого Шостого Балю Української Преси в ЗСА, який відбувся в листопаді минулого року, Фінансова Комісія Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (ФК СФУЖО), що її від довгих років очолює п-і Марія Харина, та Управа Спілки Українських Журналістів Америки (СУЖА), яку вже вдруге очолює ред. Ольга Кузьмович, заплянували відбути спільно 7-ий Баль Української Преси в ЗСА цього року знову осінню, а саме в суботу, 10-го листопада ц. р., цим разом у репрезентаційних приміщеннях „Черрі Гіл Ін" при дорогах ч.38 та Гаддонфілд у Черрі Гіл, Ню Джерзі, коло Кемден, 15 хвилин від Філядельфії.

Як інформує голова Ділового комітету 7-го Балю Преси п-і Христя Кульчицька, яка й у минулому році очолювала Діловий Комітет Балю Преси, Комітет вибрав у цьому році нове й комфортове-репрезентаційне приміщення для цьогорічного Балю Преси, щоби задоволити, на зміну, всіх тих, що все висказували побажання, щоб балі української преси відбувалися у догідних і репрезентаційних приміщеннях. А таким власне вимогам вповні відповідає „Черрі Гіл" Ін, бенкетова й балева заля якого („Президеншіял") вміщує коло 850 осіб, а також є на місці до диспозиції гостей біля 320 комфортово улаштованих кімнат на нічліг із усякими модерними обстановками (огріваний басейн, тенісові корти, велика паркувальна площа тощо). Заряд „Черрі Гіл" Ін відступає свої приміщення та кімнати для гостей Бенкету й Балю Української Преси по умірковании цінах. До танців на балі гратиме та сама оркестра, що минулого року, а це — улюблений молоддю „Ізмараґд" Юрія Гірняка.

Дальші відомості про цьогорічний Баль Преси будуть подавані своєчасно на сторінках нашої преси, а тимчасом Діловий Комітет просить всю нашу пресу, молодь та громадянство заздалегідь відповідно підготовлятися та занотувати собі цю дату 7-го Балю Української Преси в ЗСА.

Закуліси у Спілці письменників України

Київ. — Юрій Тимченко, співробітник „Радіо Свобода", користуючись матеріялами з „Хроніки поточних подій" інформує дещо про закуліси у Спілці письменників України, яка, як відомо, 10-го січня ц. р. відбула свій пленум. Серед інших важливих питань до порядку денного пленуму належало обговорення персональних змін у Правлінні цієї організації, передусім, обрання новим Першим секретарем Спілки письменників України Павла Загребельного на місце Василя Козаченка, який нібито попросив звільнити його від функції у Правлінні Спілки, щоб він міг посвятитися „творчій праці". Козаченко займав пост Першого секретаря Спілки від 1973 року.

„Хроніка поточних подій" також повідомляє, що за головування Козаченка відбулося в 1969 році надзвичайне засідання Спілки, на якому обговорювано питання виключення Івана Дзюби зі Спілки письменників України. У перебігу цього п'ятигодинного засідання виявилося, що його учасники не підтримують партійної вимоги усунути Джюбу зі Спілки. Також у 1972 році Василь Козаченко спричинився до заборони публікації праці Станіслава Тельнюка про українського поета Павла Тичину, через те, що Тельнюк відмовився складати інкримінаційні свідчення на судовій розправі над українським поетом Василем Стусом.

Павло Загребельний, якому минуло тепер 54 роки життя, член-кандидат Центрального Комітету Комуністичної партії України і, як Козаченко, — прозаїк; автор 6-ох романів на історичні теми. Від 1961 до 1963 років був редактором газети „Літературна Україна", а від 1964-го року займав посаду секретаря Правління Спілки письменників України.

Крім підвищення на посаді Павла Загребельного, на пленумі 10-го січня в Києві обрано до Президії Правління Леоніда Вишеславського, Івана Драча, Віталія Коротича та Юрія Мушкетика.

У 40-РІЧЧЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

СПОМИН

Немов ввижається: столиця Хуст —
Замаєний, розспіваний і гордий,
А з півдня, з висохлих угорських пуст
Знімаються, мов хмари, дикі орди.

Ой, буде буря, ой, ударить грім,
Зачервоніє кров'ю Срібна Тиса!..
Заклекотів, урвався хмаролім,
І спів і сум в один акорд злилися.

Ревли гармати, гори заревли,
Мов львиця зранена — земля зривалась...
Кров потекла, могили поросли,
Коли орда столицю здобувала.

І від тоді, як вітер загуде
І панахиду править у Карпатах,
Хтось схлипує й питає: де ж ви, де,
Ой, лицарі абсурду, соколята?

Минулося, та не забулось! Хуст
Остався споминем живим понині:
Розстріляний стрілець, а з його уст
Останній покрик: „Слава Україні!"

Зореслав

„ЧИ МОЖЛИВА В УКРАЇНІ...

(Закінчення і зі стор. 2)

мети осягнути не можемо.

Автор вже у якійсь своїй статті цитував вислови з українських самвидавів. Хочу їх повторити, ось вони: „...поневолені народи російської імперії існують і борються за свою незалежність, хоч в неймовірно важких і складних обставинах, і боротьба ця буде щораз посилюватися, не зважаючи ні на який терор окупантів... Немає в світі такої сили, яка могла б скоротити наш нескорений народ! На місце сотень поляглих чи ув'язнених свідомих борців за волю України тепер прибувають тисячі. Цей процес вже не спинити жадними фашистськими методами. Ми твердо переконані в нашій перемозі..."

Наведені слова — це не патріотичні емігрантські „деклямації", як це дехто з наших політичних мудреців тут у вільному світі називає. Це слова, які лунають там, в Україні. А це дає нам право твердити, що там живуть революційні настрої, революційна атмосфера проти московської імперії й проти окупантів. А це значить, що у відповідний момент, коли „настане слушна година", можлива й революція в Україні і в цілому ряді інших поневолених російсько-совєтським імперіялізмом країн. І тому, як казав Симоненко, „хай мовчать Америки й Росії..." Боротьба за свободу, незалежність і демократію — це наша справа, від якої ми відступити не можемо і не сміємо!

Напередодні концерту Митрополітального хору Філядельфійської Митрополії

Усі церковні співи, це одна з многих форм, у яких можемо причинитись до того, щоби прославлювано Ім'я всемогучого Бога, нашого небесного Отця. Спів є мистецькою дією духового єства людини, яка орудує людським тілом, так і молитва є найвищою функцією ума, до якої підіймається по тих ступенях, якими є найбільше духові функції тіла. Таким символом молитви є спів, але тільки тоді, якщо він є в правдивому значенні того слова церковним співом, тобто якщо є співаною молитвою. У тому одному слові вміщуються усі прикмети правдивого церковного співу і глибока, майже безконечна різниця між церковним та світським співом. Таке окреслення молитовному співові дав Слуга Божий Митрополит Андрей.

Подібно здефініював значення церковного співу Митрополит Філядельфійської Митрополії сл. п. Амвросій Сенишин, він бо сказав: „Церковні хори у ЗСА — це окрема сторінка історії нашої Церкви, яка варта особливішої уваги, і було б дуже побажаним, щоб хтось її відтворив". Бож церковні хори не лише своїм співом прикрашували наші чудові Богослужби, але й ставали осередками українознавства при наших парохіях.

Наші хори гартували молодь, старших, з яких одні вивчали українську мову, а інші удосконалювали її. У висліді такої співпраці в Америці маємо ціле покоління вірних, яке добре володіє рідною українською мовою і нею користується у Богослужбах та в розговорі з іншими. Молоді члени хору зживалися разом та створили чистокровні українські родини. Ось у чому і заслуга церковних хорів.

На сторінках української преси не раз доводилося читати про Митрополітальний Хор Філядельфійської Митрополії, що записався в історію нашого буття, як один з кращих хорів нашої Церкви тут в ЗСА. Цей хор зібраний із різних парохій Філядельфійського та Ню Джерзького деканатів і його проби проходять у великому духовному піднесенні. Тим більше,що Управа під проводом відданого та енергійного голови Маріяна Канія намічує все нові зайняття для хору. Із концертом „Колядок та Щедрівок" хор виступив у найбільшій святині у Вашінгтоні, придбавши собі славу мистецьким виконанням програми.

З черги, 29-го травня ц. р. відбувся „Концерт Великодньої Музики" у Філядельфії, а 6-го травня ц. р., о год. 5-ій вечора цей же хор виступить у Нюарку у приміщенні церкви св. Івана Хрестителя, при Сенфорд та Айві вулицях.

Тоді, коли сьогодні на рідних землях церковні співи затихають, а ворог „навіть молитись не дасть", тут на вільній землі церковний спів знову відроджується до небувалих височин його мистецького рівня, та мистецької вартости, якщо йдеться про репертуар. У цьому хорі біля 200 ентузіястів. Думаємо, що наша публіка зрозуміє вагу та значення такої імпозантної мистецької одиниці, якою саме є Митрополітальний Хор Філядельфійської Митрополії і поспішить йому на зустріч відвідуючи його імпрези.

У плянах хору вибратися осінню до Риму, щоб взяти участь у святкуваннях, в днях від 20-25 вересня ц. р.

Унедовзі появиться Літургія українською мовою, зладжена мистецькою комісією хору з узгляdненням Богослужебної мови — Літургійної Комісії під проводом нашого Блаженнішого Патріярха Йосифа, для вжитку, не тільки для Митрополітального хору, але і для інших хорів ЗСА та Канади.

Хор також інтенсивно працює над вивченням концертів-псальмів Дм. Бортнянського, щоби вказати не тільки нашим ворогам, що Бортнянський це чистокровний український композитор, але й щоб представити українську клясичну-релігійну музику в повній її величі та красі.

Перспективи хору колосальні, залишається тільки питання, як українська спільнота зареагує на ці залуми хору.

Не від співаків залежатиме дальше існування хору, але від нас усіх, яку то моральну та матеріяльну допомогу подамо хорові і як його зустрінемо. Бож хор це жива клітина в організмі цілої нашої Церкви і церковноого життя взагалі. Хор працює в Церкві і для Церкви.

Михайло Кучмяк ЧНІ

В Афганістані знайдено поховання з античних часів

Москва. — Західні пресові агенства, на підставі совєтських джерел інформують, що спільна совєтсько-афганістанська археологічна комісія відкрила і розкопала у північній частині Афганістану королівське поховання (гроби), в яких знайдено тисячі кусків правдивого золота й інших високо-вартісних дорогоцінностей, які порівнюють до дорогоцінностей єгипетського короля Тутанкамуна. Археологи працювали в цьому районі майже 10 років. Російські археологи заявили агентству „Новості", що від часу інтенсивних розкопів, які почалися в жовтні 1978 року, вони відкрили понад 20,000 різних речей зі золота і дорогоцінного каменю, які мають не тільки велику археологічну, але також матеріяльну вартість. Деякі куски важили більше як два фунти. Совєтські археологи назвали це відкриття найбільшим у цьому сторіччі. Подібне відкриття було знайдено в Єгипті в 1922 році.

Агентство „Новості" інформує, що скарби були знайдені в околиці Шібаргану, віддаленої приблизно 50 миль від кордону совєтського Узбекістану. Поховання не були позначені мабуть для того, щоб не притягати уваги грабівників. Віктор Саряніді, голова совєтської експедиції і член Інституту археології Академії Наук СССР заявив, що гроби і позначення на них свідчать про дуже давнє поховання, може навіть і першого чи другого сторіччя. З дослідів виходить, що вироби зі золота й інших дорогоцінних металів вказують на вплив грецької, романської, індійської й китайської культур.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ПІСЛЯ СМЕРТИ

бл. п.

Д-ра ВАСИЛЯ ІВАНЦЯ

в середу, 2-го травня 1979 року

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ ЛІТУРГІЇ І ПАНАХИДИ

в церкві св. Кирила і Методія, Ст. Кетерінс, Онт., Канада;
в катедрі св. Йосафата в Едмонтоні, Альберта, Канада;
в катедрі св. Софії в Римі;
в монастирі оо. Василіян в Ґлен Кові, Н. Й.

Просимо Родину і Знайомих про молитви за душу Померлого.

ПАРАСКЕВІЯ — дружина
БОГДАНА РОМАНКІВ
І ЛЮБОМИР РОМАНКІВ — сестрінки

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

Вшановуючи світлу пам'ять померлих дорогих осіб, на українські студії в Гарвардському університеті пожертвували:

П. С. — 300 дол., в пам'ять бл. п. Чоловіка.

Д-р Володимир Сокольський — 200 дол., в пам'ять бл. п. Галі Попель і бл. п. Володимира Попадюка.

Ярослав Савчук — 100 дол., в пам'ять мами бл. п. Магдалини Савчук, яка проживши 100 літ, відійшла у вічність в Золочеві, Україна.

Д-р Євген і Ніля Стецькови — 100 дол., інж. Лев і Александра Яцкевич — 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. Володимира Стефанишина.

Інж. Михайло Плахтій — 100 дол., в пам'ять дружини бл. п. Варвари з дому Томашевської.

Мирослав Б. і Олена І. Куцики — 100 дол., замість квітів на могилу бл. п. Марії Федак Гриневичевої.

Інж. Володимир і Христина Баранецькі — 100 дол., замість квітів на могилу бл. п. Софії з Назаревичів Онищук.

Богдан і Анна Тарнавські — 100 дол., в п'ятнадцяту річницю смерти дорогої мами бл. п. Євстахії з Дорожинських Тарнавської.

Семен Фецович — 100 дол., в пам'ять бл. п. дружини Ірини та батьків бл. п. Дмитра і Параскеві Фецовичів.

Мирослав Б. і Олена І. Куцики — 50 дол., замість нев'янучого вінка в світлу пам'ять бл. п. Олени з Чайковських Бемко.

Александра і Роман Воробкевичі — 50 дол., в першу болючу річницю смерти бл. п. Галі Попель.

Д-р Юрій і Віра Кушнірі — 50 дол., замість квітів на свіжі могили бл. п. Софії Годованець, бл. п. Софії Зайферт і бл. п. інж. Володимира Яворського.

Юрій Олесницький — 50 дол., в п'яту річницю смерти найдорожчого брата сл. п. д-ра Богдана Олесницького, Мецената ФКУ.

Катерина й Андрій Буки — 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. Антона Ґули, четаря УГА, дир. Окружного Союзу Кооператив в Перемишлі.

Інж. Іван і Люся Панчаки — 25 дол., в першу річницю смерти бл. п. Ольги Тунік.

Анатоль Ромах — 25 дол., замість квітів на могилу товариша бл. п. Степана Окренкого.

Д-р Теодозій та Ірена Сеньковські — 25 дол., замість квітів на могили бл. п. д-ра Петра Сеньковського і бл. п. проф. Володимира Жилавого.

Микола і Галина Ніколс, Леопольд, Аврелія і Франко Трачек — по 25 дол., Леонора і Чарлс Ворен — 15 дол., Ольга Міскевич, Макар і Ярослава Міскевичі, Богдан і Синді Міскевичі, Григорій Зінчак, Норберт Зінчак, Отто Венке, Ґреґорі Венке, Матильда Василов, Сільвія Кузів, Сільвія Дацківська, І. Назарук, Ф. Пелехата — по 10 дол., Роман Дзюк з родиною, Карол Зінчак — по 5 дол., замість квітів на свіжу могилу бл. п. Євгенії Носієвич з дому Ткачук.

П-во Наконечні — 20 дол., Ярослав Конопада — 10 дол., в пам'ять бл. п. Дмитра Федорака.

Іван і Меланія Козаки — 20 дол., замість квітів на могилу бл. п. Николи Байка.

Ярослав і Ольга Дужі — 20 дол., замість квітів на могилу бл. п. Ярослави Сена.

Д-р Юліян і Мирослава Павлишини — 15 дол., в пам'ять бл. п. Степана Гулака.

Петро і Марія Морози, Інж. Євген і Ольга Морози — по 10 дол., в пам'ять бл. п. Андрія Піняка.

Дякуючи жертводавцям за пожертви, линемо до Господа з молитовним проханням, щоб дарив померлих вічним спокоєм і радістю.

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФКУ

ЗАКЛИК

До Членів ІСНО (Ідеологічно Споріднених Організацій Ню Йорку й Округи) ОДВУ, УЗХ, МУН, Зарево та їх Прихильників і Симпатиків.

У суботу, 5-го травня ц. р., о 5-ій год. вечора у домівці ОДВУ, кім. 22

Український Народний Дім, 140-142 Друга Авеню, Ню Йорк

відбудуться

ЖАЛОБНІ СХОДИНИ

ПРИСВЯЧЕНІ СП. П. ОСТАННЬОМУ ГОЛОВІ ПУН-у

Д-рові ДЕНИСОВІ КВІТКОВСЬКОМУ

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ЙОГО СМЕРТИ

•

Виконаймо наш морально-ідейний та організаційний обов'язок.

За Управу Філії ІСНО на Ню Йорк й Округу:

ПЕТРО БАЙБАК, голова Управи 10-го Відділу ОДВУ

ДАРІЯ БОЙДУНИК, голова Управи 1-го Відділу УЗХ

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ,
13-го травня ц. р.,
нашого Невіджалуваного МУЖА І БАТЬКА

бл. п.

ПЕТРА ЛОЦУНЯКА

буде відслужена

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в неділю, 13 травня 1979 р., о год. 10-ій
в церкві Царя Христа у Філядельфії, Па.

Про добру згадку і молитву просять —

ДРУЖИНА І ДІТИ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого МУЖА

бл. п.

ПАВЛА ПОЛІЩУКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в неділю, 13-го травня ц. р., о год. 10 ранку, в церкві Успенія Матері Божої, Фінікс, Арізона;

в понеділок, 14-го травня ц. р., о год. 8:30 ранку, в церкві св. Юра, Ню Йорк, Н. Й.

Про молитви за упокій душі Покійного просить —

дружина РОЗАЛІЯ

Літературний вечір у пошану Миколи Руденка в Балтіморі

Заходом Старших Пластових Осередків Пластової Станиці в Балтіморі, 17-го лютого ц. р. в Балтіморі в приміщенні „Самопомочі'' відбувся вдалий Літературний Вечір в пошану ув'язненого в СССР поета Миколи Руденка, основника і голови Української групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод.

Головним промовцем був вже відомий в Америці і Канаді український дисидент із СССР, Віктор Боровський, який поділився з присутніми спогадами про особисте знайомство з Миколою Руденком. Зі слів промовця присутні довідалися про повагу і довір'я, з якими ставиться патріотична частина суспільства в Україні до Київської Групи, бачучи в ній свого правозахисника проти утисків і переслідування режимом. Микола Руденко був основником і головою цієї Групи. До часу її створення він займав високе партійне становище в Києві, будучи головою Спілки Письменників України.

У програмі Вечора старші пластунки, Оксана Палійчук, Христина Саламаха, Надія Хай і Ліда Сушко читали вибрані поезії і поеми Микола Руденка із недавньо виданої „Смолоскипом'' самвидавньої збірки його творів п. н. „Прозріння''. Після того відбулося висвітлення прозірок про Миколу Руденка, між ними присутні побачили на екрані документ першої Декларації Української Гельсінкської Групи з власноручним підписом Миколи Руденка. Вони рівнож мали рідкісну нагоду почути зарекордований на магнітофонній стрічці голос Миколи Руденка в обороні ув'язнених совєтським режимом українців, як і голос члена Київської Гельсінської Групи, Ніни Строкатої, яка повідомляла про поновний арешт Миколи Руденка.

Літературним Вечором вміло провадила Кошова Пластової Станиці Балтімор, старша пластунка Ліда Сушко. Після програми присутні ще довго продовжували розмови з Віктором Боровським за перекускою, що їх приготовили члени Осередків Старшого Пластунства Балтімору.

В. С.

ПОДЯКА

На мій заклик, надрукований в „Свободі" ч. 231 з датою 25-го жовтня 1978 р., відзначити Славну Пам'ять

Проф. Д-ра Степана Шаха

який помер 18-го вересня 1978 року, в Паракомбе, Австралія, відгукнулися своїми грошевими пожертвами — „замість квітів на свіжу могилу" — на потреби Українського Вільного Університету в Мюнхені, такі особи:

Д-р Павло СЕНИЦЯ, Чікаго	$50.00
Мгр Іван Р. КОСТЮК, Трентон, Н. Дж.	50.00
Інж. Лідія КОЛТОНЮК-ДЯЧЕНКО, Філядельфія	25.00
Мгр Ярослав ПРИШЛЯК, Монтреаль	25.00
Д-р Іван СЄРАНТ, Ню Йорк	20.00
Разом	$170.00

На жаль, не було більше відгуків, ані пожертв, так зі сторони членів НТШ, професорів й учнів УАГ у Львові, як і Державної Української Гімназії в Перемишлі, де Покійний довгі роки навчає і був директором та трудився, щоби декому з поміж нас було на цьому світі краще жити...

Сповняючи супроти Славної Пам'яті мого Учителя й Приятеля християнський і учнівський обов'язок, висловлюю оцим щиросердечну подяку Жертводавцям і молюся до Всевишнього за прощення провин супроти Покійного тих, хто до цього за Його життя та ще більше по Його смерті причинився.

ІВАН Р. КОСТЮК
секретар Діл. К-ту й Ред. Кол. УАГ

Трентон, Н. Дж. Березень 1979 р.

ДЛЯ ВШАНУВАННЯ СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ

о. МАРКА ДИРДИ, ЧСВВ

який помер 4-го березня ц. р. у Вашінґтоні, Д. К.
відправиться

в п'ятницю, 11 травня ц. р., о год. 7-ій вечора
в соборі св. Володимира і Ольги в Чікаґо

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

а після неї, в залі собору відбудуться

ЖАЛОБНІ СХОДИНИ

на яких споминами вшануємо світлу постать місіонаря, який ціле своє життя присвятив службі Богові і своїй, рідній, українській Церкві

До участи у Службі Божій і Жалобних Сходинах запрошуємо всіх, кому Особа о. Марка була близькою.

БУВШІ СТУДЕНТИ ІНСТИТУТУ ОО. ВАСИЛІЯН у БУЧАЧІ
та
ЧЛЕНИ „ОБНОВИ" в ЧІКАҐО

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 30-го квітня 1979 року, несподівано, відійшов у Вічність,

наш Найдорожчий ТАТО І ДІДУНЬО

бл. п.

ЮЛІЯН РЕВАЙ

проживши 79 років.

Горем прибиті:

донька — АВРЕЛІЯ РЕВАЙ-ЛЕПЦАН
внуки:
ХРИСТИНА з чоловіком
ЮЛІЯН
син — ЮЛІЯН з родиною в Закарпатській Україні

У П'ЯТУ СКОРБНУ РІЧНИЦЮ УПОКОЄННЯ
нашого Незабутнього МУЖА, БРАТА, ШВАҐРА І ДЯДЬКА

бл. п.

ВАСИЛЯ СЕГЕЙДИ

буде відправлена

ПАНАХИДА

у вівторок, 8-го травня 1979 року, о год. 9-ій ранку
на Українському Православному Цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ДРУЖИНА І РОДИНА

КАРПАТСЬКИЙ СОЮЗ

повідомляє про смерть свого Почесного Голови, б. прем'єра Карпатської України

сл. п.

ЮЛІЯНА РЕВАЯ

•

Опечаленій Родині наше глибоке співчуття.

Карпатський Союз в ЗСА

КАРПАТСЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР

ділиться з Українським Громадянством сумною вісткою, що в понеділок, 30-го квітня 1979 року, в Ню Йорку, Н. Й., на 80-му році трудолюбивого життя, несподівано, відійшов у життя вічне

св. п. Прем'єр Уряду Карпатської України

ВИСОКОДОСТОЙНИЙ

ЮЛІЯН РЕВАЙ

основоположник і Президент Карпатського Дослідного Центру.

На рідній Срібній Землі був Він Крайовим Інспектором Шкільництва, основоположником і головою Крайового Хору Учительства, головою Учительської Громади, автором багатьох шкільних підручників, виховником і опікуном молоді та Начальним Пластуном Підкарпатської Руси, як і передовим діячем Просвітянського, Кооперативного журналістично-видавничого та спортового життя.

Як передовий політик, був послом до Парляменту в Празі від карпатських українців, співтворцем Карпато-Української Держави та її міністром, послом до Сойму Карпатської України, як і міністром федерального уряду Чехо-Словаччини.

В Німеччині був членом Екзекутиви ЦПУЕ, а в Америці довголітнім Екзекутивним Директором УККА, а відтак Українського Інституту Америки; основоположником і головою Контрольної Комісії СКВУ, як і головою Культурної Комісії СКВУ; основоположником і головою Товариства „Самопоміч", як і довголітнім Президентом Дирекції Кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку.

Покійний був Почесним Головою Карпатського Союзу та членом керівних органів багатьох інших суспільно-громадських, культурних і харитативних інституцій.

•

ПАНАХИДИ в четвер і п'ятницю, 3 і 4-го травня 1979 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в суботу, 5-го травня 1979 р., о год. 9-ій ранку в похоронному заведенні П. Яреми, о год. 10-ій ранку в церкві св. Марії (15 вул. і 2-га Авеню), а опісля на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

•

Опечаленій дочці Аврелії та Внукам і всій Родині висловлюємо якнайглибше співчуття, а по Покійному борцеві за кращу долю свого народу у Самостійній і Соборній Українській Державі нехай зберігається ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ!

ПРЕЗИДІЯ СОЙМУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

у глибокому смутку сповіщає послів Сойму, ввесь Український Нарід, що в понеділок, 30-го квітня 1979 року в Ню Йорку, несподівано, відійшов у життя вічне

св. п. Посол до Сойму і Прем'єр Уряду Карпатської України

ВИСОКОДОСТОЙНИЙ

ЮЛІЯН РЕВАЙ

нар. 26-го липня 1899 року в с. Мирча на Закарпатті, в родині учителя Івана і Вероніки.

Покійний був одним із найпередовіших подвижників культурно-освітнього, суспільно-громадського, добродійного, а зокрема національно-політичного відродження карпатських українців і послідовним борцем за кращу долю свого народу в дусі Самостійности і Соборности України.

•

Опечаленій доньці Аврелії та Внукам, як і всій Родині, висловлюємо глибоке співчуття.

Нехай, в Українському Народі зберігається, по цьому великому борцеві за кращу долю ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ!

ПРЕЗИДІЯ СОЙМУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

АВГУСТИН ШТЕФАН, предсідник — СТЕПАН РОСОХА, заступник предсідника — ЛЕОНІД РОМАНЮК, письмовод

БАРЛАДЯНУ ЗАГРОЖУЄ...

(Закінчення зі стор. 1)

дяну несподівано забрали назад до табору. Там його направили на роботу у вагівницькому цеху, тому, що в його картотеці було написано, що йому фізично працювати не вказано.

Здоров'я Барладяну значно погіршилося: почалися серцеві приступи, погіршився зір і слух. Незважаючи на скарги, йому не давали лікарської допомоги, пояснюючи це браком потрібних ліків.

На початку січня (1978 р.) дружина Барладяну вислала заяву до Прокурора Ровенської области і до начальника табору з вимогою негайно дати Барладяну лікарську допомогу, а на адресу санітарного відділу табору вислала бандероль з потрібними ліками. За місять посилка вернулася з написом: „Адресат відмовився одержати".

15 лютого Валентина Барладяну взяла зі собою на коротке побачення з мужем потрібні йому ліки. Адміністрація табору вибачилася за непорозуміння з ліками і згодилася прийняти їх.

Барладяну дали т.зв. „заохочуюче" побачення на три доби. Мета цього „заохочення" стала ясною вже на другий день побачення, коли Валентину Барладяну вивели з побачення, докладно обшукали, забрали вірші Барладяну, дві його заяви, записну книжечку і два листи Валентини Барладяну до Італії.

У заяві йшла мова про те, щоб Барладяну стало відомо: адміністрація табору має далі намір запроторити його в психіятричну лікарню, або, якщо їм це не вдасться, знайти свідків про антирадянські вислови Барладяну і таким чином позбутися його (з табору).

Адреса В. Барладяну: 265968 Ровенська обл., ст. Рафалівка ОР-318/76, 3 отр."

Совєтський Союз...

(Закінчення зі стор. 1)

тина Мороза, Марка Димшіца, Едварда Кузнєцова та Георгія Вінса.

Під час пресконференції Президент перестеріг Ізраїль, що розбудова нових осель на окупованих арабських землях представляє собою перешкоду для замирення на Близькому Сході, бо ці оселі „нелегальні".

Щодо Родезії, то він волів зачекати аж поки владу перебере недавно вибраний уряд негритянської більшости, заки вирішить чи зліквідувати економічні санкції, що їх Вашінгтон встановив проти цієї африканської країни, яка досі находилася під владою білої меншости.

Президент закликав Конгрес надати статус „упривілейованої країни" в ділянці торгівлі Совєтському Союзові та комуністичному Китаєві, вказуючи, що Москва і Пекін тепер дозволяють еміґрувати значно більшій кількості своїх громадян.

Під час конференції президент Картер гостро наврував демократичного сенатора Едварда Кеннеді із Массачусетс за те, що Кеннеді заявив, що пропозиція Білого Дому поступово зліквідувати урядову контролю над цінами нафти тільки вийде на користь, тобто, збагатить нафтові фірми, а не розв'яже енергетичної проблеми. Президент заперечив це твердження, вказуючи на факт, що він в той самий час закликав і далі закликає Конгрес схвалити додатковий податок на надмірні прибутки згаданих фірм.

Треба зберегти й оживити...

(Закінчення зі стор. 1)

ДК вплинула досить поважна сума (яка проте не переступає двох цифер). З Л. Плющем і Надією Світличною негайно стрінувся і заопікувався ще в Европі европейський директор ЗУАДК п. Рудько. ЗУАДК заопікувався в ЗСА Н. Світличною і її дітьми та стоїть з нею далі у тісному контакті. До Англії прибув з Польщі один громадянин, який „вибрав свободу", так само з Югославії виїхала й не захотіла туди вертатися одна родина. Втікачами й взагалі потребуючими допомоги в Римі опікується Блаженніший Патріярх. Доповідач їздив двічі до Вашінгтону — 24 і 30 січня ц. р., один раз із д-ром Я. Падохом. Надзвичайно допоміжними були у цій місії інж. Ю. Нестерчук і Б. Денисик, у нав'язуванні контактів поважну прислугу може зробити д-р Варварів. Доповідач дякує при цьому пані Дзвінці Швед. У Вашінгтоні стверджено, що існують поважні можливості співпраці з різними центральними американськими установами й організаціями, які відають теж поважними сумами для допомогових організацій типу ЗУАДК. 10 таких організацій від років отримують дотації. ЗУАДК про це навіть не знав. Занедбано теж нову реєстрацію, що її треба було перевести вже три роки тому, — тепер буквально в останній хвилині, телефонічно відновлено членство в КАРЕ. Доповідач дякує теж д-рові В. Чумі, який позитивно поладнав коло 500 справ з ділянки Суспільної Опіки. Признає занедбання в ділянці діловодства, — частинно й доривочно добровільно помагала в канцелярії Леся Котелевич. Великою болячкою є дім при 6-ій вул., що його в 1966 р. закуплено за 144.000 дол. Спершу той дім був прибутковий в рр. 1975-77 став дефіцитовим. Дім все ще обтяжений мортґеджом на суму кругло 43.500 дол. Рішено цей дім продати і головою даної Комісії є інж. І. Скіра. Прибутки складаються з членських внесків, дотацій, записів, збірок на Коляду і Писанку, але справжнім найбільшим добродієм ЗУАДК була і є „Українська Щадниця", директором якої був колись д-р В. Галан тепер є д-р Василь Саляк. Д-р Білик дякує д-рові Салякові й висловлює надію, що „Українська Щадниця надалі буде ставитись до ЗУАДК за традицією, що її завів д-р В. Галан. Домівка ЗУАДК приміщена в будинку, що є власністю „Української Щадниці". Д-р Білик назвав 10 точок найближчої діяльности, яка проте буде залежати від людей і фондів. З притиском підкреслив, що ЗУАДК мусить залишитися установою безпартійною і понадпартійною і що на терені такої харитативної установи нема місця на будь-яке партійництво.

Цифри, подані д-ром Біликом доповнив і уточнив скарбник ЗУАДК проф. д-р Богдан Гнатюк. Ствердивши, що згідно із звідомленням офіційних контролерів загальний прибуток був 3,109.497.39 дол., видатки 2,913.076.70 дол. (від початку існування ЗУАДК). В ті цифри входять також чужі фонди, що переходили через книги ЗУАДК.

Фінансовим станом ЗУАДК, справою будинку та загальною ситуацією ЗУАДК займалася теж Контрольна Комісію, що її звідомлення відчитав її голова ред. І. Кедрин-Рудницький. Комісія звернула, м. ін., увагу, що Видавнича Кооператива „Червона Калина" мала на переходовому конті в книгах ЗУАДК за роки 1969-1972 разом 14,478.75 дол., але після тоого року переходове конто „Червоної Калини" зникло і невідомо, хто це перевів і чому. Контрольна Комісія знайшла теж дві позиції (2.500 і 1,000), що були перенесені з ЗУАДК на „Червону Калину", але в даній книжечці ЗУАДК таких сум не знайдено. До Контрольної Комісії вплинула заява дир. Івана Поритка, голови ОБВУА і „Червоної Калини", який був свідком розмови покійних д-ра В. Галана і Петра Постолюка, що на конті ЗУАДК, книжечка 525 і 529, є сума 8.500 дол. — це власність „Червоної Калини". Для розгляду цієї справи обрано на внесок голови Контрольної Комісії окрему Комісію (д-р М. Ценко, д-р І. Скальчук і д-р Я. Падох). Однак Контрольна Комісія висловила переконання, що давня Екзекутива діяла в добрій вірі і волі і що нова Екзекутива направить ситуацію в ЗУАДК і тому зголосила внесок на висловлення абсолюторії цілій Екзекутиві і Раді Директорів, що Загальні Збори виконали.

З уваги на маніфестацію, яка була заповіджена та ще й із несподіваною участю Валентина Мороза — Загальні Збори ЗУАДК навіть не проголосували перерви у своїх нарадах і закінчили їх коло 2-ої години по полудні, у загальному переконанні, що хоч з різних причин славетній ЗУАДК, який поклав історичні заслуги для українства, підупав в останніх роках, то цей стан покращає.

„Я БЕЗМЕЖНО ВДЯЧНИЙ..."

(Закінчення зі стор. 1)

Під час відвідин Валентина Мороза в резиденції Владики Митрополита Мстислава. Стоять (зліва): головний секретар УНС В. Сохан, о. прот. Ф. Істочин, Владика Марко, Надія Світлична, В. Мороз, Владика Мстислав, Владика Константин і головний предсідник УНС д-р І. Фліс

раються й мучаться. За вдовиць, за сиріт, за калік і немічних, і за тих, що Твого Милосердя та допомоги Твоєї потребують.

З'єднай нас усіх в єдину велику Христову сім'ю, щоб усі люди, як брати, славили Величне ім'я Твоє завжди, і нині, і повсякчас, і на віки вічні. Амінь."

Після відспівання українського національного гимну. В. Мороз разом з Владикою Мстиславом „пробивався" через тисячні маси присутніх до Музею Церкви-Пам'ятника. Взірцевий порядок тримали колишні українські вояки, які обкруживши В. Мороза, супроводжали його.

Оглянувши Музей, В. Мороз дав інтерв'ю телевізійній станції русло 4 та кореспондентам американських газет. У своєму короткому слові до присутніх, які зібралися перед Церквою-Пам'ятником, В. Мороз сказав: „Я дуже радий, що можу сьогодні привітати Вас тут на святій землі, на шматочку нашої України в Америці, на нашому шматочку покищо маленькому, де не може ступити нога чужинця, де нас не можуть дістати ніякі брудні руки... Я безмежно вдячний Господові за те, що маю сьогодні можливість у Провідну Неділю, традиційне українське свято, вшанувати пам'ять мами, пам'ять покійної мами. Я не маю сьогодні можливости бути на цвинтарі в рідному селі на Україні, біля маминої могили.

Але ваша щирість, ваше безмежне тепло дали мені багато більше, дали мені відчуття рідної України".

Кінчаючи своє слово, В. Мороз додав, що на його думку, „Нація є тоді дозріла, коли національне почуття і релігійне почуття зливаються в одне. Коли вони перестають відчуватися, як два компоненти". Коли нація може сказати, „... як казали литовці, за Бога, за Вітчизну".

Після обіду В. Мороз відбув довшу конференцію з Владиками Української Православної Церкви в ЗСА, дав інтерв'ю американській пресі, оглянув Церкву-Пам'ятник та запізнався з діяльністю УПЦеркви.

У цьому часі проф. д-р Ігор Шевченко, як представник Гарвардського університету передав В. Морозові від президента цього ж університету запрошення на працю в УНІГУ.

Як відомо, телевізійні станції й преса широко коментувала перебування В. Мороза в Центрі Української Православної Церкви.

Владика Митрополит Мстислав, довідавшись про звільнення В. Мороза зразу, в імені Української Православної Церкви в ЗСА надіслав телеграму президентові Картерові такого змісту:

I sincerely beseech the Lord, that He who is Almighty favor you with the fullness of strength for successful service to the American nation and free people. At the same time I extend to you my own thanks and that of the bishops, clergy and faithful of the Ukrainian Orthodox Church in the Diaspora for the holy and sacrificial work of freeing from Soviet-Moscovite slavery Valentyn Moroz.

May Christ, who rose for the salvation of mankind, keep you in His constant care.

Sincerely yours in Christ

MSTYSLAV
Archbishop Metropolitan

Владика Мстислав вітає В. Мороза в кімнаті готелю в Ню Йорку, зліва Н. Світлична.

Книжка „Розбита імперія" завжди має великий успіх

Париж (В. К.). — Книжка Елени Карер д'Енкос „Розбита імперія", що появилася в жовтні минулого року і про яку вже була мова на сторінках „Свободи" (чч.23-25, 31 січня - 2 лютого ц. р.), завжди має великий успіх.

Згідно з даними про „бестселери", які подає тижневик „Експрес", ця книжка вже 21 тиждень є на другому місці найбільше продаваних книжок з галузі студій, ессеїв і документів.

Знову ж тижневик „Ле Фігаро" подає, що ця книжка займає перше місце найбільше продаваних книжок з галузі „Актуальності", побіч книжки Ж. Мантальда „Таємниці совєтського банку у Франції" (при допомозі цього банку, що зветься „Банк коммерсіяль пур ль'Ероп дю Нор", Москва фінансує комуністичну діяльність у Франції, тобто діяльність французької комуністичної партії і синдикату СЖТ).

Для порівняння можна згадати, що книжка Л. Плюща „У карнавалі історії" втрималася між десяткою найбільше продаваних книжок всього 7 тижнів (звичайно на 8, 9 або 10 місці).

Книжка Елени Карер д'Енкос отримала в листопаді минулого року нагороду „Ожурдуї" (Сьогодні).

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВОЛОДИМИР П. БАБЯК, член УНС Відд. ч. 145 С-ва св. Марії в Altoona, Pa., помер 14 грудня 1978 р. на 62-му р. ж. Нар. в Altoona, Pa. і став членом УНС в 1947 р. Полишив у смутку дружину Дороту і сина. Похорон відбувся 18 грудня м. р. на цвинтарі св. Марії, Altoona, Pa.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

АНТОНІНА ФРАУД, членка УНС Відд. 358 в Клівеланд, Огайо, померла 4 листопада 1978 р. на 77 р. ж. Нар. в Україні і стала членкою УНС в 1966 р. Полишила в смутку чоловіка Івана, доньку Тессі, 2 внуків. Похорон відбувся 8 листопада м. р. на цвинтарі св. Андрія в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Мирослава Футей, секр.

МИХАЙЛО КАРПИН, член УНС Відд. ч. 324 Т-ва Мир у Філядельфії, Па., помер 19 грудня 1978 р. на 68-му р. ж. Нар. в с. Вільче, Україна і став членом УНС в 1964 р. Полишив у смутку дружину Анну, 2 синів, 2 внуків і брата. Похорон відбувся 23 грудня м. р. на цвинтарі Факс Чейс, Філядельфія, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ПЕТРО ДЗЕК, член УНС Відд. ч. 240 Т-ва ім. Є. Коновальця в Клівеленді, Огайо, помер 3-го січня 1979 р. на 58-му р. ж. Нар. в с. Ясенів, Україна і став членом УНС в 1951 р. Полишив у смутку дружину Ольгу, сина Мирона, 2 доньки Євгенію і Марію, 2 внуків, сестру і брата та родину. Похорон відбувся 6 січня ц. р. на цвинтарі свв. апп. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Кіпчак, секр.

ПЕТРО МИКУЛЕНКО, член УНС Відд. ч. 94 Т-ва ім. М. Шашкевича в Гамтрамк, Міш., помер 1 січня 1979 р. на 57 р. ж. Нар. в Україні і став членом УНС в 1951 р. Полишив у смутку дружину Віру, сина Ореста, дочку Марію з мужем та родину. Похорон відбувся 5 січня ц. р. на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ПАВЛО БАБІЙ, член УНС Відд. ч. 367 Т-ва Запорозька Січ в Рочестері, Н. Й., помер 12 грудня 1978 р. на 61-му р. ж. Нар. в Рочестері, Н. Й. і став членом УНС в 1916 р. Полишив у смутку дружину Вільму, 3 дочки Петріцію, Анну Марію і Ізінь, сина Павла, 3 внуків, маму Марію, брата Василя і сестру Марію. Похорон відбувся 15 грудня м. р. на цвинтарі Голі Сепулкер, Рочестер, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Попович, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 6-го ТРАВНЯ 1979 р.

ДЖАНСОН СИТІ, Н. Й. Річні збори 21-го Відділу УНС о год. 3 по пол. в залі церкви св. Івана. Проситься членство прибути. — В. Мельниченко, секр.

